

Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayları 2

Türkiye Yüzyılında Aile Öğrenci Çalıştayı Raporu

2025

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
SANAT KÜLTÜR SPOR

Akademik Danışma Kurulu
Prof. Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Öğr. Üyesi Adem Yurdunkulu
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akın Bulut
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Oğuz Tuna

Katılımcı Kulüpler
Ekonomi ve Finans Kulübü
El Sanatları ve Becerileri Kulübü
Doğa Sporları Kulübü
Gezi Kulübü
İslam Medeniyeti Kulübü
Kariyer ve Gelişim Kulübü
Münazara Kulübü
Müzik Kulübü
Okçuluk ve Binicilik Kulübü
Psikoloji Kulübü
Sinema Kulübü
Spor ve Oyun Kulübü
Tiyatro Kulübü
Toplumsal Araştırma ve Düşünce Kulübü
Türk Kültürü ve Tarihi Araştırma Kulübü
Kudüs Topluluğu

Yürütücü Ekip
Abdullah Yıldız
Fatih Razi
Bilal Ömer Yıkım
Bilal Taşkiran
Hilal Kazak
M. Zahid Kara

2025

Rektörün Mesajı

Değerli Gençler, Kıymetli Akademisyenler ve Saygıdeğer Paydaşlar

Bir milletin geleceği, yalnızca ekonomik ya da teknolojik gelişmelerle değil; onun en temel yapı taşı olan aile kurumunun direnci ve derinliğiyle şekillenir.

Aile, sadece bireylerin aidiyet duygusunu inşa eden bir yapı olarak görülemez; aile aynı zamanda toplumsal barışın, kültürel devamlılığın ve insanî değerlerin taşıyıcısıdır. Nitekim tarih boyunca en büyük medeniyetler, aile bağlarının gücüyle ayakta kalmış; aileyi zayıflatan toplumlar ise zamanla çözülmeye yüz tutmuştur.

Bu bağlamda 2025 yılının Cumhurbaşkanlığıımız tarafından “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, Türkiye’nin sosyal mimarisine yönelik güçlü bir farkındalık çağırısıdır. İbn Haldun Üniversitesi olarak bu çağırının yalnızca izleyicisi olmadık, etkin bir katılımcısı olmayı görev bildik. “Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı” tam da bu anlayışla hayata geçirilmiş; gençlerin aileye dair zihinsel ve duygusal birikimlerini toplumsal bir vizyona dönüştürmeleri için bir fırsat ortamı sunmuştur. Bugün burada aslında gençlerin gözünden yeniden şekillenen bir gelecek tasavvurunu sunuyoruz.

Öğrencilerimizin aile kurumunu iletişim, empati, sevgi, güven ve karşılıklı sorumluluk ekseninde ele alması; gelecek için umut verici ve diğer gençler

için ilham kaynağıdır. Çözüm önerileri, teorik bir çerçevenin ötesine geçmiş, uygulamaya dönük somut politika taslaklarına dönüşmüştür. Bu çabalar bize şunu göstermektedir: Türkiye Yüzyılı, yalnızca bir devlet projesi değil, aynı zamanda bir nesil ve geleceğin inşasıdır.

Bu noktada geleceğe dair yeni bir boyutu da göz ardı edemeyiz: yapay zekâ ve dijitalleşmenin aile üzerindeki etkisi. Teknolojinin sunduğu imkânları aile içi iletişimi destekleyici araçlara dönüştürmemiz gerekiyor. Gençlerimize düşen görev, yapay zekâyı aile bağlarını kuvvetlendiren, ebeveyn-çocuk iletişimini destekleyen, nesiller arası kültürel aktarımı kolaylaştıran bir dost teknolojiye dönüştürmektir.

Gençliğin enerjisini, düşüncesini ve vizyonunu merkeze alan bu çalıştayda emeği geçen tüm öğrenci temsilcilerine, akademik danışmanlarımıza ve organizasyon ekibimize içtenlikle teşekkür ediyorum. Ortaya çıkan bu raporun, yalnızca bir akademik çıktı değil, geleceğe bırakılmış sorumlu bir söz olduğunu özellikle vurgulamak isterim. Hep birlikte bu sözü tutmak, aileyi hem tarihten aldığı köklerle hem de geleceğin teknolojileriyle güçlendirmek en asli vazifemizdir.

Prof. Dr. Atilla Arkan
Rektör

YÜZYILA DEĞER ÖĞRENCİ ÇALIŞTAYLARI

Köklü medeniyet tasavvurumuzdan ve zengin kültürel mirasımızdan ilhamla şekillenen “İHÜ Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı”, üniversitemizin öğrenci merkezli vizyonunun güçlü bir yansımasıdır. Bu çalıştaylar, yalnızca düşünsel bir tartışma zemini sunmakla kalmayıp, aynı zamanda Türkiye Yüzyılı hedeflerine ilerlerken gençliğin entelektüel birikimiyle toplumsal meselelere yön verebildiği yapıcı bir platform olarak tasarlanmıştır.

Farklı fakülte, bölüm ve sınıflardan gelen 100 öğrencinin disiplinler arası bir yaklaşımla yürüttüğü bu çalıştaylar, üniversitemizin çok sesliliğe ve katılımcı düşünceye verdiği önemin somut bir göstergesidir. Öğrenciler bu süreçte; farklı bakış açılarıyla tanışmış, ortak amaçlar doğrultusunda birlikte düşünme, üretme ve çözüm geliştirme deneyimi yaşamıştır.

2024 yılında gerçekleştirilen ilk çalıştayda, “Türkiye Yüzyılı’nı omuzlarında taşıyacak üniversite öğrencilerinin sahip olması gereken nitelikler nelerdir?”, “Bu nitelikler üniversite ortamında nasıl desteklenebilir?” ve “Tavsiye edilebilecek iyi uygulama örnekleri nelerdir?” soruları çerçevesinde değerli çıktılar elde edilmiş ve bu çıktılar bir rapor hâline getirilmiştir.

2025 yılında düzenlenen ikinci çalıştay ise “Türkiye Yüzyılında Aile” temasıyla gerçekleştirilmiştir. Aile kurumunu öğrencilerimizin gözünden çok boyutlu şekilde ele almayı amaçlayan bu program; kurumun yeniden güçlendirilmesine katkı sunmayı ve sağlıklı ilişkilerin temellerine dair ortak bir bilinç geliştirmeyi hedeflemiştir. Elde edilen öneri ve değerlendirmeler, yalnızca bir yazılı metin değil; aynı zamanda topluma yönelik kıymetli bir vizyonu yansıtan bir çerçeve niteliği taşımaktadır. Çalıştay sonunda oluşturulan raporun, politika yapıcı ve karar alıcı kurumlarla paylaşılması planlanmıştır.

Bu sürecin daha etkili ve sürdürülebilir hâle gelmesi adına, katılımcı öğrencilerimize “Lobicilik ve Savunuculuk Eğitimi” verilmesi de öngörülmüştür. Böylece öğrencilerimiz yalnızca fikir üretmekle kalmayacak, bu fikirleri ilgili platformlarda etkili bir şekilde savunma becerisi de kazanacaktır.

İnanıyoruz ki gençliğin sahip olduğu entelektüel donanım, kültürel mirasa bağlılık ve üretkenliği; Türkiye Yüzyılı vizyonunun en güçlü teminatıdır.

Bu anlamlı sürece bilgi, emek ve katkılarıyla değer katan tüm öğrencilerimize, akademik danışma kurulu üyelerimize ve idari personelimize gönülden teşekkür ederim.

Salih Özuduruk
Sanat Kültür ve Spor Daire Başkanı

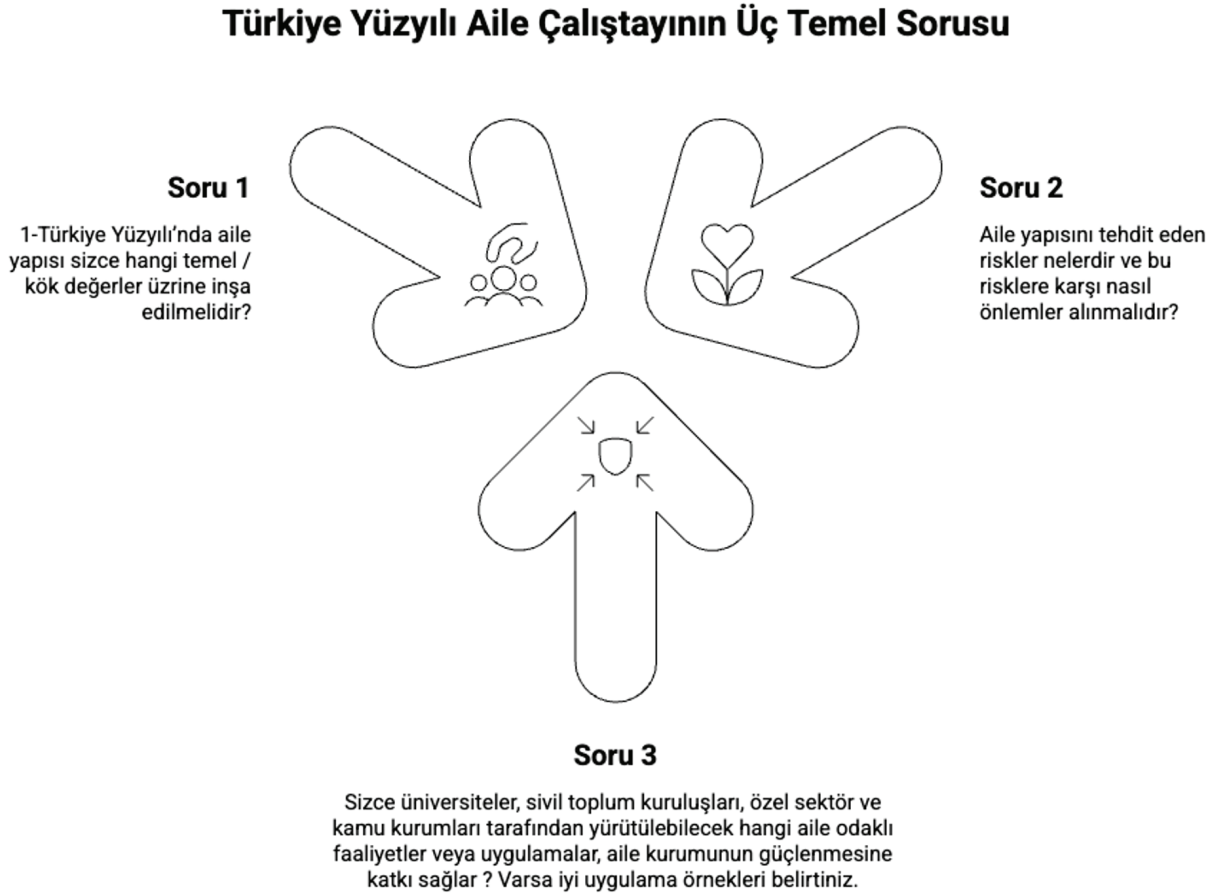

ÖZET

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından 2025 yılının “Aile Yılı” olarak ilan edilmesiyle birlikte aile kurumuna yönelik farkındalık çalışmalarının artırılması, toplumsal politikaların aile merkezli yeniden kurgulanması ve kamuoyunda bu alandaki duyarlılığın derinleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda Üniversitemizde gerçekleştirilen Türkiye Yüzyılında Aile çalıştayı, “Türkiye Yüzyılı” vizyonuna yönelik olarak, toplumun temel taşı olan ailenin mevcut durumunu, değer temelli dönüşümünü ve

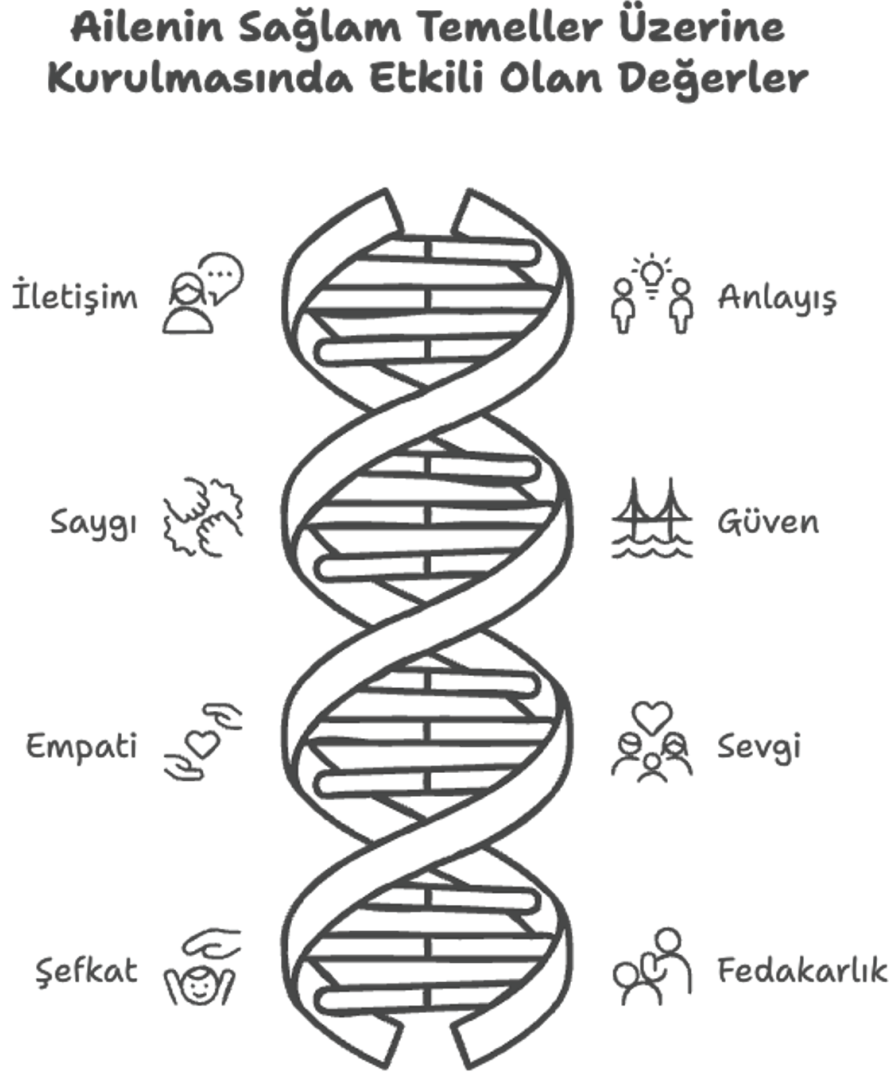
gelecek perspektifini gençlerin bakış açılarıyla ele almayı hedeflemiştir. Aile kurumunun korunması, güçlendirilmesi ve geleceğe taşınması için gerekli değerlerin öğrencilerimizin bakış açısıyla belirlenmesi, bu süreci tehdit eden risklerin analiz edilmesi ve çözüm önerilerinin üretilmesi çalıştayın ana eksenini oluşturmuştur. Türkiye Yüzyılı Aile Çalıştayının üç temel sorusu Şekil 1.’de verilmiştir.

Şekil 1. Türkiye Yüzyılı Aile Çalıştayının Üç Temel Sorusu

Çalıştay süresince, katılımcı üniversite öğrencileri aile kurumunun sağlam temeller üzerine inşa edilebilmesi için hangi temel değerlerin öncelikli olması gerektiği sorusuna odaklanmıştır. Öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgulara göre: İletişim, anlayış, saygı, güven, empati, sevgi, şefkat, fedakârlık eksenindeki değerlerin aile içi ilişkileri güçlendirici, duygusal bağları sağlamlaştırıcı ve kuşaklar arası sürekliliği temin edici işlevlere sahip olduğu belirtilmektedir. Bu değerlerin yalnızca bireyler arası ve aile içi ilişkileri değil, aynı zamanda toplumun sağlam kalmasını da teminat altına aldığı vurgulanmıştır. Bu değerler Şekil 2.’de gösterilmiştir.

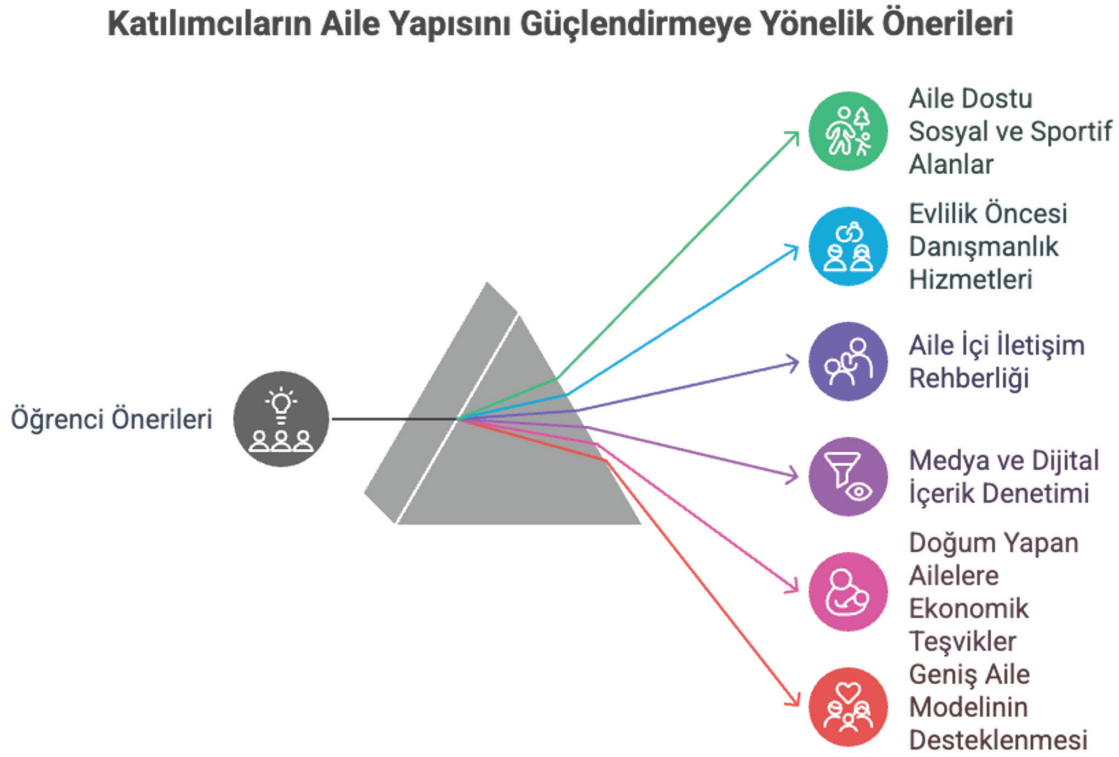
Şekil 2. Ailenin Sağlam Temeller Üzerine Kurulmasında Etkili Olan Değerler

Çalıştayın bir diğer konusu ise aile yapısını tehdit eden mevcut ve potansiyel risklerin çok boyutlu biçimde ele alınması olmuştur. Katılımcılar; sosyal medya bağımlılığı, iletişim eksiklikleri, ekonomik zorluklar, bireyselleşmenin aşırı ön plana çıkartılması ve yüceltilmesi, geleneksel değerlerin zayıflaması, aile içi şiddet ve toplumsal yozlaşma gibi unsurları başlıca tehdit alanları olarak tanımlamışlardır. Bu sorunların çözümüne yönelik olarak yalnızca bireysel sorumluluklara değil, aynı zamanda kamu kurumlarının, yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve eğitim sisteminin iş birliği içinde hareket etmesinin gerekli olduğunu vurgulayan bütüncül politika önerileri geliştirilmiştir. Katılımcılar, çözüm üretme sürecinde yapılandırılmış yaratıcı düşünme tekniklerinden biri olan 6-3-5 yöntemiyle toplamda 63 özgün öneri ortaya

koymuşlardır. Bu öneriler arasında; aile dostu sosyal ve sportif yaşam alanlarının yaygınlaştırılması, evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinin kurumsallaştırılması, aile içi iletişimi güçlendirmeye yönelik rehberlik sistemlerinin geliştirilmesi, medya ve dijital içeriklerin aile yapısıyla uyumlu denetim mekanizmalarına tabi tutulması, doğum yapan ailelere ekonomik teşvikler sağlanması ve geniş aile modelinin kültürel ve ekonomik düzeyde desteklenmesi gibi başlıklar öne çıkmaktadır. Bu öneriler hem önleyici hem de destekleyici sosyal politika araçlarıyla ilişkilendirilmiş; uygulamada çok düzeyli ve disiplinler arası bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği ifade edilmiştir ve öğrenci önerileriyle aile yapısı güçlendirme şeması Şekil 3.'te verilmiştir.

Şekil 3. Katılımcıların Aile Yapısını Güçlendirmeye Yönelik Önerileri

Sonuç olarak, “Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı” kapsamında üretilen fikirler ve politika önerileri, gençlerin aileye yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunu ve çözüm geliştirme konusundaki yetkinliklerini göstermektedir. Raporda yer verilen analiz ve öneriler, yalnızca güncel sorunların tespitine değil; aynı zamanda Türkiye Yüzyılı hedeflerine de katkı sunabilecek yapıdadır. 2025 yılının “Aile Yılı” ilan edilmiş olmasıyla birlikte, bu tür akademik ve gençlik temelli inisiyatiflerin artırılması, kamu politikalarının tabana yayılması açısından önem arz etmektedir. Çalıştay sonucu elde edilen sonuç ve önerilerin ilgili paydaşlar tarafından kullanılması ve Türkiye Yüzyılı Hedefine katkı sağlamasını temenni ederiz.

ÖZET

Aile, bireyin var olduğu, kimliğini inşa ettiği, değer yargılarını geliştirmede örnek aldığı ve toplumsal hayatın bir parçası olmayı mümkün kılan temel sosyal kurumların başında gelmektedir. Sosyoloji disiplini aile, sadece bir akrabalık ilişkileri ağı değil; aynı zamanda birey ile toplum arasındaki ilk temas noktası, normların ve rollerin içselleştirildiği bir sosyalizasyon alanı olarak kabul edilir (Berger & Luckmann, 1966; Parsons, 1955). Bu nedenle, bir toplumun genel yapısı, değer sistemi ve istikrar düzeyi büyük ölçüde aile kurumunun niteliğiyle doğrudan ilişkilidir. Aile, aynı zamanda dayanışma, güven, aidiyet ve sorumluluk gibi toplumu devam ettiren temel ilkelerin kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan bir değer sistemini temsil eder (Giddens, 2019). Ancak günümüzde bu temel yapı, küresel ve yerel düzeyde yaşanan sosyokültürel dönüşümler nedeniyle ciddi tehditlerle karşı karşıyadır.

Son yıllarda dijitalleşmenin olumsuz etkilerinden dijital bağımlılıkların ve bununla birlikte bir seçenek olmasına rağmen sosyal yalnızlığın artması, aşırı bireyselleşmenin yaygınlaşması, birlikte yaşam biçimlerinin azalmaya başlaması ve ekonomik belirsizliklerin artması, aile yapısını dönüştüren ve zaman zaman zayıflatan temel etkenler arasında yer almaktadır. Özellikle sanal-dijital ortamın gerçek ilişki biçimlerinin yerini alması, aile içi iletişimin niteliğini olumsuz etkilemekte; toplumsal bağların zayıflamasında kolaylaştırıcı bir etkiye neden olmaktadır (Kaya & Erdem, 2020). Bunun yanında, artan boşanma oranları, evlilik yaşının yükselmesi, tek ebeveynli ya da parçalanmış aile modellerinin yaygınlaşması gibi demografik göstergeler de Türkiye’de aile kurumunun değişen dinamiklerini gözler önüne sermektedir (TÜİK, 2023). Bu dönüşüm süreci yalnızca özel hayatı değil; aynı zamanda eğitim, ekonomi, siyaset ve kültür gibi tüm toplumsal alanları etkileyen çok boyutlu sonuçlar doğurmaktadır.

Bu gelişmeler ışığında, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı tarafından 2025 yılının “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi, yalnızca sembolik bir karar değil, aynı zamanda sosyal yapının en temel bileşenine yönelik kapsamlı ve çok yönlü bir müdahale iradesinin ifadesi olarak değerlendirilmelidir (Cumhurbaşkanlığı, 2024). “Türkiye Yüzyılı” vizyonunun sosyal boyutunda aileye özel bir yer ayrılması, kalkınma hedeflerinin yalnızca ekonomik büyümeyle değil, insan merkezli değerler ve sağlam sosyal yapılarla birlikte

düşünülmesi gerektiği fikrine dayanmaktadır. Bu çerçevede, aileyi yeniden güçlendirmek, sadece mevcut sorunlara müdahale etmek değil; aynı zamanda sağlıklı bir gelecek inşa etmenin ön koşulu olarak görülmelidir (Aksoy, 2021).

Bu süreçte, sadece kamu kurumları ve hükümete değil; üniversiteler ve gençler olmak üzere tüm paydaşlara önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu süreçte tüm paydaşlar önemli olmakla birlikte gençler, hem mevcut aile yapılarını gören hem de geleceğimizi oluşturan nesiller olarak bu dönüşümü doğrudan tecrübe etmektedirler. Ayrıca yeni aile yapılarının kurucusu onlar olacaktır. Bu nedenle gençlerin aileye dair algıları, değer setleri ve çözüm önerilerini kapsayan görüşleri hem bugünü anlamak hem de geleceğe dair sosyal politika üretmek açısından eşsiz bir veri kaynağıdır (Kara & Yıldız, 2021). Diğer yandan üniversiteler, yalnızca akademik bilgi üretiminin merkezleri değil; aynı zamanda toplumsal sorunlara duyarlı, çözüm odaklı ve katılımcı bireyler yetiştirme görevine sahip kurumlardır (YÖK, 2023). Dolayısıyla üniversite gençliğinin katılımı. Ailenin bu gününü görme ve anlama, geleceğini kurgulama ve inşa etme açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, İbn Haldun Üniversitesi Sanat Kültür ve Spor daire Başkanlığı tarafından 2025 yılında düzenlenen “Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı”, genç bireylerin aile kurumuna yönelik bakış açılarını paylaşımlarına, güncel sorunları tanımlamalarına ve çözüm önerileri geliştirmelerine olanak sağlayan özgün ve katılımcı bir etkinlik olarak kurgulanmıştır. Bu çalıştay, hem öğrencilerin sosyal sorumluluk bilincini pekiştirmiş hem de aile kurumunun Türkiye Yüzyılı hedeflerine nasıl entegre edilebileceğine dair kapsamlı bir düşünsel çerçeve sunmuştur.

Çalıştayda, aile kavramı yalnızca teorik düzeyde ele alınmamış; aynı zamanda günlük yaşamla iç içe geçmiş bir değerler bütünlüğü olarak analiz edilmiştir. İletişim, anlayış, güven, empati, sevgi, sadakat ve karşılıklı sorumluluk gibi kavramlar; gençler tarafından aile bağlarını sürdüren temel etik ilkeler olarak yeniden yorumlanmış; dijitalleşme, sosyal medya etkisi, ekonomik stres, kültürel çözülme gibi tehditler ise doğrudan tartışılmıştır. Katılımcı öğrenciler, yalnızca tespit yapmakla kalmamış; çözüm önerileri geliştirerek, politika üretimine katkı sağlayabilecek somut fikirler ortaya koymuşlardır.

Bu rapor, çalıştayda toplanan verilerin sistematik biçimde analiz edilmesiyle elde edilen bulgulara dayalı sonuç ve önerileri paylaşmayı amaçlamaktadır. Hem gençlerin aileye dair algılarını ve değer dünyalarını ortaya koymakta hem de bu perspektifin sosyal politika yapım süreçlerine nasıl entegre edilebileceğine dair öneriler sunmaktadır. Bu yönüyle rapor, sadece bir öğrenci çalışmasının sonucu değil; aynı zamanda gençliğin düşünsel emeğiyle hazırlanmış bir toplumsal sorumluluk çalışması niteliği taşımaktadır.

AMAÇ

“Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayları” kapsamında Türkiye Yüzyılında Aile temasıyla gerçekleştirilen ve bu belge ile raporlaştırılan çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin aile kurumuna ilişkin görüş, düşünce, değerlendirme ve çözüm önerilerini bir beyin fırtınası yöntemi olan 6x3x5 tekniği kullanarak toplamak ve elde edilen bulgulara dayalı sonuç ve öneriler geliştirerek 2025 Aile Yılı ve Türkiye Yüzyılı hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik katkı sağlamaktır. Aile kurumunun günümüzde karşı karşıya bulunduğu çok boyutlu dönüşüm hem bireyleri hem de toplumu doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda dijitalleşmeyle birlikte gelen bazı olumsuz etkiler, bağımlılıklar aşırı bireyselleşme, ekonomik baskılar sonucu yönelimlerin aile içi ilişkileri zayıflatması ve değerlerin aşınması gibi faktörler, çağdaş aile yapısını tehdit eden temel risk alanları olarak öne çıkmaktadır (Bauman, 2003; Kaya & Erdem, 2020). Bu olumsuz etkiler nedeniyle çalıştay gerçekleştirilmiş olup çalıştayın hedeflenen yol haritasını temsil eden görsel Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4. Çalıştayın Ortaya Çıkma Nedeni ve Yol Haritası

“Türkiye Yüzyılı” vizyonu çerçevesinde, Cumhurbaşkanlığı tarafından 2025 yılının “Aile Yılı” olarak ilan edilmesi; devletin stratejik bir düzeyde bu konuyu ele almak istediğini ve aileye yönelik bütüncül politikaların geliştirileceğini ortaya koymaktadır (Cumhurbaşkanlığı, 2024). Bu vizyon doğrultusunda aile kurumunun sadece korunması değil, aynı zamanda yeni toplumsal dinamikler dikkate alınarak güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte, özellikle gençlerin aileye dair algılarının ve önerilerinin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Çünkü gençler, hem mevcut aile yapılarının içinde büyüyen bireyler olarak bu dönüşümün doğrudan tanıklarıdır, hem de gelecekte yeni aile biçimlerinin kurucusu olacak nesli temsil etmektedirler (Kara & Yıldız, 2021).

“Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı” bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin aile kavramına ilişkin

düşüncelerini sistematik biçimde ifade etmelerine ve çözüm önerileri geliştirmelerine olanak tanıyan özgün bir ortam sunmuştur. Bu çalıştay, gençlerin sosyal sorumluluk bilinciyle hareket ettiklerini, toplumsal meselelere eleştirel bakış açıları geliştirebildiklerini ve çözüm üretme kapasitesine sahip olduklarını göstermiştir. Öğrenciler tarafından ortaya konan değer temelli yaklaşımlar, yalnızca mevcut sorunların analizine değil, aynı zamanda geleceğe yönelik stratejik politika önerilerinin şekillendirilmesine de katkı sunmaktadır.

Bu raporun amacı bu katkıyı görünür kılmak, gençlerin aileye dair perspektiflerini ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve akademik çevrelerle paylaşarak dikkate alınmasını ve çalışmalara katkı sunmasını sağlamaktır.

YÖNTEM

Çalıştay, üniversite öğrencilerinin aile kavramına dair algılarını, çağdaş toplumsal yapı içerisinde ailenin karşı karşıya kaldığı tehdit unsurlarını ve bu tehditlere yönelik çözüm yollarını katılımcıların kendi perspektiflerinden ifade etmelerini amaçlayan etkileşim temelli bir platform olarak kurgulanmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın veri toplama sürecinde 6-3-5 beyin fırtınası tekniği kullanılmıştır. 6-3-5 tekniğinde, altı kişiden oluşan bir grup bir masa etrafında konumlandırılır ve her katılımcı, büyük bir kâğıt üzerine sessiz bir şekilde üç fikrini yazar. Daha sonra bu fikirler, başka bir katılımcıya aktarılır. Bu süreç, toplam beş tur boyunca tekrarlanır.

Bu sayede görüşme ve anket tekniklerinin ötesinde, grup etkileşimlerini temel alan bir yöntemle çalışma

gerçekleştirilmiştir. Bu sayede salt bireysel düşüncelerin ötesinde, grup etkileşimini de içeren ortak kanaatler, çatışmalar ve fikir birliği süreçleri de veri toplama sürecine yansımıştır.

Çalışmaya İbn Haldun Üniversitesi’nin farklı fakültelerinde okuyan, gönüllü katılım sağlayan 90 lisans, 10 lisansüstü öğrencisi katılmıştır. Katılımcı gruplar, disiplinler arası çeşitliliğin sağlanması hedeflenerek oluşturulmuş ve böylece aile kavramına dair farklı toplumsal, kültürel ve bireysel perspektiflerin yansıtılması amaçlanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere ait bilgiler Tablo 1.’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğrencilere ait bilgiler

Fakülte Adı	Kız öğrenci		Erkek Öğrenci		Toplam
	Sınıf	Sayı	Sınıf	Sayı	
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	1	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	5	2.Sınıf	2	
	3.Sınıf	7	3.Sınıf	3	
	4.Sınıf	8	4.Sınıf	5	
Toplam		21		10	31
Hukuk Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	0	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	0	2.Sınıf	0	
	3.Sınıf	1	3.Sınıf	3	
	4.Sınıf	2	4.Sınıf	2	
Toplam		3		5	8
Yönetim Bilimleri Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	0	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	0	2.Sınıf	1	
	3.Sınıf	5	3.Sınıf	1	
	4.Sınıf	2	4.Sınıf	3	
Toplam		7		5	12
İslami İlimler Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	0	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	2	2.Sınıf	3	
	3.Sınıf	1	3.Sınıf	1	
	4.Sınıf	2	4.Sınıf	3	
Toplam		5		7	12
Eğitim Bilimleri Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	0	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	0	2.Sınıf	0	
	3.Sınıf	4	3.Sınıf	2	
	4.Sınıf	5	4.Sınıf	2	
Toplam		9		4	13
İletişim Fakültesi	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	0	1.Sınıf	0	
	2.Sınıf	1	2.Sınıf	3	
	3.Sınıf	1	3.Sınıf	1	
	4.Sınıf	6	4.Sınıf	2	
Toplam		8		6	14
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	Hazırlık	0	Hazırlık	0	
	1.Sınıf	4	1.Sınıf	3	
	2.Sınıf	2	2.Sınıf	1	
	3.Sınıf	0	3.Sınıf	0	
	4.Sınıf	0	4.Sınıf	0	
Toplam		6		4	10
Tüm Toplam		58		42	100

Tablo 1.'den de anlaşılacağı üzere mümkün olduğunca farklı kademelerden ve kadın-erkek eşit sayıya yakın şekilde öğrenci seçimi yapılmıştır. Buradan hareketle mümkün olduğunca farklı fikirlere yer ayrılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Veri toplama sürecinde, yaratıcı düşünceyi teşvik eden ve grup içi etkileşimi maksimize eden "6-3-5 Tekniği" kullanılmıştır. Osborn'un (1957) klasik beyin fırtınası modelinden türetilen bu yöntem, her biri altı kişiden oluşan grupların her bir katılımcısının üçer fikir üretmesini ve bu fikirlerin üç tur boyunca diğer katılımcılar tarafından geliştirilmesini öngören sistematik bir süreçtir. Bu yapı sayesinde fikirler yalnızca yüzeysel düzeyde kalmayıp derinleştirilmiş, çoğulcu bir bağlamda zenginleştirilmiş ve karşılaştırmalı biçimde tartışmaya açılmıştır. Böylelikle hem niceliksel çeşitlilik sağlanmış hem de içeriksel derinlik elde edilmiştir.

Toplanan veriler, nitel araştırma süreçlerine uygun olarak ilk olarak betimsel olarak analiz edilmiştir. İlk aşamada, elde edilen tüm fikir ve görüşler sistematik biçimde tasnif edildikten sonra bunlar kavramsallaştırılarak üst temaların belirlemek üzere tematik kodlamaya tabi tutulmuştur. Temalaştırma sürecinde önceden belirlenen üç temel tema dikkate alınmıştır. Bunlar: 1) Aileyle ilişkilendirilen temel değerler, 2) Aile yapısını tehdit eden riskler ve 3) Bu tehditlere karşı önerilen çözüm yolları. Anlam bütünlüğü taşıyan ifadeler gruplanarak sık tekrar eden temalar öne çıkarılmıştır.

Kodlama sürecinde araştırmacı öznelliğini en aza indirmek amacıyla, elde edilen temalar bağımsız iki gözlemci tarafından çapraz doğrulama tekniği

ile incelenmiş ve temalar üzerinde görüş birliği sağlandıktan sonra nihai kategorilendirme yapılmıştır. Bu yöntemsel tercih, nitel verilerin güvenilirliği ve geçerliliği açısından önemli bir ölçüt olarak değerlendirilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Ayrıca analiz süreci boyunca araştırmacı refleksivitesi korunmuş, yorumların veri temelli olmasına özen gösterilmiştir.

Etik ilkeler doğrultusunda, çalışmaya katılan tüm bireylerden önceden bilgilendirilmiş onam alınmış; elde edilen veriler tamamen anonimleştirilmiş ve yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılmıştır. Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş, paylaştıkları görüşler hiçbir kişisel veriyi içermeyecek şekilde raporlanmıştır. Bu sayede hem etik sorumluluklar yerine getirilmiş hem de katılımcıların kendilerini özgürce ifade etmeleri teşvik edilmiştir.

Bu çalışmanın temel sınırlılığı, verilerin yalnızca belirli bir üniversitenin öğrenci profiline dayalı olarak ve sadece gönüllü öğrencilerin katılımıyla elde edilmiş olmasıdır. Ancak katılımcı grupların fakülte ve bölüm bazında çeşitlendirilmiş olması, elde edilen verilerin daha geniş bir katılımcı perspektifini yansıtmayı mümkün kılmıştır. Bu bağlamda, çalışmanın sunduğu çok boyutlu düşünce üretme ortamı, bulguların transfer edilebilirliğini destekleyen önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Nitel araştırma doğası gereği genellenebilirlik iddiası taşımaya da, çalıştay verilerinin "anlam" temelli çözümlemesi, Türkiye'de gençliğin aileye dair algılarını anlamada katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

BULGULAR

Çalıştay sürecinde yürütülen grup tartışmaları, gözlemler ve yansıtıcı değerlendirmeler doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilerek belirli temalar altında sınıflandırılmış; bu bölümde söz konusu temalar ve temalara ilişkin katılımcı ifadeleri bulgular şeklinde sunulmuştur. 90 lisans, 10 lisansüstü öğrenci ve 5 mentör akademisyenin katılımı ile elde edilen bulgular öncelikle temel 3 soru başlık olarak verilmiş (1.Türkiye Yüzyılı'nda aile yapısının temel değerleri, 2. Aile yapısını tehdit eden riskler ve alınacak önlemler, 3.Üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kamu kurumları tarafından hangi aile odaklı faaliyetler veya uygulamalar, aile kurumunun güçlenmesine katkı sağlar? İyi uygulama örnekleri belirtiniz.) sonrasında ise bu başlıklar altında ayrı ayrı yazılmıştır.

1. TÜRKİYE YÜZYILI'NDA AİLE YAPISININ TEMEL DEĞERLERİ

Bu başlık kapsamında, “Türkiye Yüzyılı'nda aile yapısı sizce hangi temel/kök değerler üzerine inşa edilmelidir?” sorusuna katılımcılar tarafından verilen yanıtlar analiz edilmiştir. En fazla tekrar eden on ve üzeri değer dikkate alınarak, öne çıkan temel/kök değerler belirlenmiştir. Katılımcı geri bildirimlerine dayalı olarak şekillenen bu değerler, aile yapısının sürdürülebilirliği ve güçlenmesi açısından belirleyici bir rol oynamaktadır. Elde edilen çıktılar, iki ana başlık altında yapılandırılarak değerlendirilmiştir:

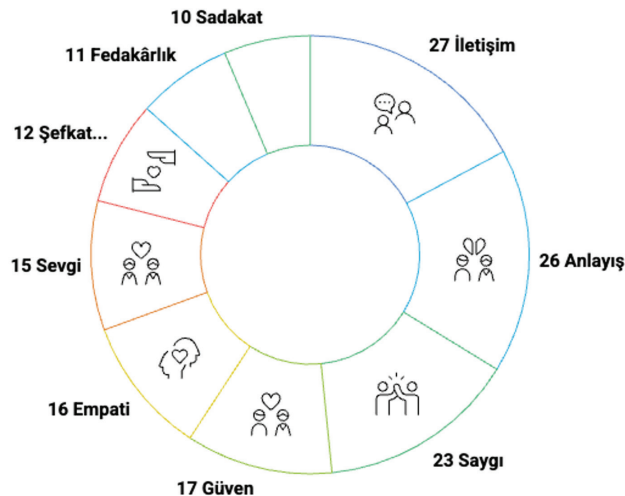
A. Aile'de İletişim

B. Aile'de Duygusal Bağlar ve Karşılıklı Anlayış

Bu başlıklar, aile kurumunun değer temelli güçlenmesinde öne çıkan dinamikleri kavramsal düzeyde ortaya koymak amacıyla ele alınmıştır. Bu çerçevede yapılan analizler sonucunda, aile yapısının güçlenmesinde ve sürdürülebilirliğinde en fazla vurgulanan ilk değerlerin başında **iletişim** gelmektedir. İletişimin ardından ise **karşılıklı anlayış** öne çıkmakta, bu değer birliktelikte işlendiği ve desteklediği diğer önemli kavramlar arasında **saygı, güven, empati, sevgi, şefkat, fedakârlık ve sadakat** gibi temel değerler yer almaktadır. Bu değerler, aile üyeleri arasındaki ilişkilerin derinleşmesini ve sağlıklı bir aile yapısının inşa edilmesini sağlamada kritik bir rol oynamaktadır. Buna ilişkin görsel Şekil 5.'da yer almaktadır.

Şekil 5. Ailede Temel İlişki Değerlerinin Dağılımı

Ailede Temel İlişki Değerlerinin Dağılımı

İletişim ile ilgili öğrenci ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmiştir:

- **İletişim;** aile üyelerinin birbirleriyle duygu ve düşüncelerini açık bir şekilde paylaşmalarını sağlar. Bu, güven oluşturan ve ilişkileri güçlendiren temel bir değerdir.
- **Açık İletişim;** ailedeki bireyler, duygularını ve düşüncelerini açıkça ifade edebildiklerinde, birbirlerini daha iyi anlayabilirler. Açık iletişim, ailede sağlıklı bir anlayış geliştirilmesini sağlar.
- **Aile İçi İletişim;** aile içindeki tüm bireylerin birbirleriyle düzenli ve sağlıklı bir şekilde iletişim kurması, ilişkilerin güçlenmesine ve sorunların daha etkili çözülmesine yardımcı olur.
- **Sağlıklı İletişim;** iletişimde empati ve karşılıklı saygı ön planda olduğunda, aile üyeleri arasındaki bağ daha da güçlenir. Sağlıklı iletişim, herhangi bir çatışma durumunda bile daha sağlıklı çözümler bulunmasını sağlar.
- **Etkili İletişim;** ailede etkili iletişim, bireylerin söyledikleri mesajların doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlar. Etkili iletişim, ailenin üyelerinin birbirleriyle anlaşmasına ve aynı zamanda duygusal bağların güçlenmesine olanak tanır.

Öğrencilerin temel değerler (saygı, güven, empati, sevgi, şefkat, fedakârlık ve sadakat gibi) ile ilgili belirttikleri ifadelerin birkaçı aşağıda verilmiştir:

- **Anlayış;** ailedeki bireylerin birbirlerini anlaması, sağlıklı bir ilişkinin temelini oluşturur. Anlayış, empatiyi ve saygıyı pekiştirir. Her birey, diğerinin bakış açısını kabul eder ve bu, ailede karşılıklı saygı ve sevgi duygularının artmasına katkı sağlar.
- **Saygı;** aile içindeki sağlıklı ilişkilerin temelidir. Birbirine saygı göstermek, sadece sözlü değil, aynı zamanda eylemsel olarak da değer vermeyi gerektirir. Saygı, farklı düşüncelerin ve hislerin kabul edilmesini sağlar.
- **Güven;** ailedeki ilişkilerin sağlam ve güvenli olmasını sağlayan temel bir değerdir. Aile üyeleri arasındaki güven, karşılıklı destek ve sadakati pekiştirir. Güvenli bir ortamda, bireyler kendilerini rahatça ifade edebilir ve ilişkiler daha derinleşir.
- **Empati;** başkalarının duygularını anlamak ve onlarla duygusal bağ kurabilmek anlamına gelir. Ailede empati, anlayışla birleşerek, aile üyelerinin daha duyarlı ve destekleyici olmalarını sağlar. Empati, ailedeki bağları güçlendirir ve bireylerin birbirlerine karşı daha sabırlı olmalarını sağlar.
- **Sevgi;** aile üyeleri arasında güçlü bir bağ oluşturur. Sevgi, anlayışın bir yansımasıdır çünkü birini sevmek, onu anlamaya çalışmak ve ihtiyaçlarını önemsemek anlamına gelir.
- **Şefkat;** başkalarının acılarına duyarlılık gösterme ve onlara yardım etme isteğidir. Ailede şefkat, özellikle zor zamanlarda aile üyelerinin birbirlerine destek olmasını ve duygusal olarak yanlarında olmalarını sağlar. Şefkat, ailede güvenli ve destekleyici bir ortam yaratır.
- **Fedakârlık;** aile üyelerinin birbirlerine olan sevgilerinin bir ifadesidir. Fedakar bireyler, aile üyelerinin ihtiyaçlarını kendi isteklerinin önünde tutar ve bu da güçlü bir dayanışma yaratır.
- **Sadakât;** aile üyeleri arasındaki güveni pekiştirir. Sadık bireyler, ilişkilerinde güven oluşturur ve uzun vadeli bağlılık sağlar. Sadakat, ailedeki her bireyin birbirine karşı duyduğu sadakat ve güveni ifade eder. Ailede sadakat, bireylerin zorluklar karşısında birbirlerine destek olmalarını ve birlikte güçlü kalmalarını

2. AİLE YAPISINI TEHDİT EDEN RİSKLER VE ALINACAK ÖNLEMLER

Çalıştayda katılımcılara yöneltilen “Aile yapısını tehdit eden riskler nelerdir ve bu risklere karşı nasıl önlemler alınmalıdır?” sorusuna verilen yanıtlar, aile yapısının güçlendirilmesi amacıyla alınması gereken önlemleri belirlemek için analiz edilmiştir. Bu analiz, aile içindeki sağlıklı ilişkilerin korunabilmesi ve aile yapısının sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi adına önemli veriler sunmaktadır. Çalıştayda belirlenen riskler ve bu risklere karşı alınması gereken önlemler Tablo 2.’de ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 2. Aile Yapısını Tehdit Eden Riskler ve Alınacak Önlemler

Risk	Risk Açıklaması	Alınacak Önlemler
Sosyal Çözülme	Aile üyeleri arasındaki sosyal bağların zayıflaması, bireyselleşme ve toplumsal bağlantıların kaybolması.	Toplumsal sorumluluk projelerine aile katılımını teşvik etmek, kültürel değerlerin ailede yaşatılmasını sağlamak ve toplumsal duyarlılığı artırmak için eğitimler yapılmalıdır.
İletişim Eksiklikleri	Aile içindeki bireyler arasında doğru ve açık iletişim olmaması, güvenin sarsılmasına yol açar.	Aile içi iletişimi artırıcı eğitimler ve düzenli aile toplantıları düzenlenmeli, duygusal zekâ ve empati üzerine çalışmalar yapılmalıdır.
Zararlı film ve dizi içeriklerine maruz kalma	Aile içindeki bireylerin yanlış davranış kalıplarını öğrenmesi.	Aile içinde birlikte karar verip fikirlerine saygı duyarak programlar izlenmeli.
Ebeveynler Arası Çatışmalar	Anne ve baba arasındaki çatışmaların çocuklara yansması.	Anne ve babanın rollerinde sabır ve tutarlılık göstererek sağlıklı bir ilişki kurmaları.
Bilinçsiz Modernleşme	Modernleşirken geleneksel değerlere duyarsızlık.	Geleneksel aile yapısının korunarak modernleşmenin sağlıklı bir şekilde entegre edilmesi.
Çocukların Duygusal İhtiyaçlarının Anlaşılmasında Eksiklik	Ebeveynlerin çocuklarının duygusal ihtiyaçlarını göz ardı etmeleri.	Ebeveynlere bu süreçte devlet tarafından danışmanlık ve rehberlik verilmesi.
Çalışma Hayatının Aile Üzerindeki Baskısı	Çalışma hayatının aile üzerindeki baskısı, özellikle ailesi bulunan çalışanlar için iş ve özel yaşam dengesinin sağlanmasında zorluklara neden olabilir. Aile sorumlulukları ve iş hayatı arasındaki dengenin kurulamaması aile içindeki ilişkileri zayıflatabilir.	Ailesi bulunan çalışanlara çalışma saatlerinde esneklik sunulabilir. Bu, iş ve aile yaşamı arasında denge kurmalarına yardımcı olur, ailevi sorumlulukları yerine getirmelerine olanak tanır ve aile yapısının güçlenmesini sağlar.

Aileyi Tehdit Eden Toplumsal Akımlar-Yayınlar	Toplumda aile yapısını tehdit eden toplumsal akımlar, TV Yayınları, sosyal medya yayınları... geleneksel aile değerlerini zayıflatır.	Geleneksel aile değerlerinin korunması için eğitimler ve toplumun bilinçlendirilmesi, aile yapısını zedeleyecek programların yayınların olmaması için caydırıcı cezalar uygulanmalıdır.
Aile içi Rollerinin Belirsizleşmesi	Aile üyelerinin rollerinin belirsizleşmesi, ebeveynlerin görevlerini üstlenmesiyle denge bozulur ve çocuklar saygı duymayabilir.	Ailede her bireyin rolü netleştirilmeli, ebeveynlerin rolleri birbirine karışmamalı, her birey sorumluluklarını anlamalıdır.
Ekran Bağımlılığı	Aile içindeki bireylerin dijital platformlara aşırı bağımlı hale gelmesi, aile içi iletişimi ve etkileşimi zayıflatır. Çocukların erken yaşlarda dijital cihazlarla fazla vakit geçirmesi, sosyal ve duygusal gelişimlerini olumsuz etkileyebilir.	Aile içi sosyal etkinliklerin teşvik edilmesi, aile bireylerinin dijital cihaz kullanım sürelerinin sınırlandırılması, çocuklara dijital okuryazarlık eğitimi verilmesi.
Çocuklara Yönelik Şiddet	Çocukların aile içindeki şiddet, zorbalık ve kötü muameleye maruz kalması, sağlıklı gelişimlerini engeller.	Çocuklara yönelik koruma eğitimleri, aile içindeki ebeveynlere şiddet karşıtı bilinçlendirme seminerleri ve sosyal hizmetlerin çocukları koruma programları geliştirilmelidir.
Sosyal Medya Bağımlılığı	Sosyal medyada geçirilen fazla zaman, aile üyeleri arasındaki ilişkileri zayıflatmaktadır.	Sosyal medya kullanımını denetlemek, bilinçli medya kullanımı konusunda eğitimler düzenlemek.
Sağlıksız Beslenme	Bireylerin zararlı abur cuburları tüketmesi, sağlıklı beslenme alışkanlıklarının göz ardı edilmesi aile bireylerinin fiziksel sağlıklarını tehdit eder.	Sağlıklı yemekler hazırlanması, fiziksel aktivitelerin artırılması ve beslenme konusunda bilinçlendirme yapılması gerekmektedir.
Psikolojik Şiddet	Aile üyeleri arasındaki psikolojik baskılar ve şiddet, güvenin azalmasına ve duygusal sorunlara yol açar.	Aile içindeki iletişimi güçlendirmek, psikolojik şiddetle mücadeleyle yönelik eğitimler düzenlemek.
Fiziksel Şiddet	Aile içinde meydana gelen fiziksel şiddet, aile bağlarını yok eder ve bireylerin fiziksel ve psikolojik sağlığını tehdit eder.	Şiddet karşıtı eğitimler, şiddet mağdurlarına destek ve aile içindeki şiddetle mücadeleyle yönelik devlet destekli programlar oluşturulmalıdır.
Aile Dışındaki Müdahaleler	Aileye dışarıdan müdahaleler, akrabalar ve arkadaşlar tarafından yapılan müdahaleler, aile içindeki karar alma süreçlerini etkiler.	Aile içindeki özel alan korunmalı, dış müdahalelere karşı sınırlar belirlenmeli, aile terapisi ile iç huzur güçlendirilmelidir.
Şiddet ve İstismar	Aile içinde fiziksel, psikolojik ve ekonomik şiddet, aileyi tehdit eden en önemli risklerden biridir.	Aile içi eğitimler, şiddet mağdurlarına yönelik destek programları, caydırıcı yasalar uygulanmalı, şiddet her türüyle engellenmelidir.

Maddi Zorluklar	Ailedeki maddi sıkıntılar, stres yaratır ve aile içindeki ilişkileri olumsuz etkileyebilir.	Aile bütçesi yönetimi eğitimi, finansal okuryazarlık kursları ve devletin maddi destek paketleri ile ailelerin ekonomik zorluklarla başa çıkmasına yardımcı olunmalıdır.
Geleneksel Aile Yapısının Zayıflaması	Modernleşme süreci, geleneksel aile yapısının değer kaybı yaşamasına yol açabilir.	Kültürel değerlerin korunması için bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı, geleneksel aile yapısının önemine dair eğitimler düzenlenmelidir.
Aile Üyeleri Arasındaki Duygusal Mesafe	Aile içindeki bireyler arasındaki duygusal bağlar zayıflayabilir, iletişimsizlik ve empati eksikliği aile üyelerini uzaklaştırır.	Aile içi toplantılar, duygusal eğitim programları ve ortak aktiviteler ile duygusal bağlılık artırılmalıdır. Empati becerileri kazandırılmalıdır.
Ailede İletişim Eksiklikleri	Aile içindeki iletişim eksiklikleri, duygusal ihtiyaçların ifade edilememesi, yanlış anlamalar ve çözülme problem yaratabilir.	Aile içi iletişim eğitimleri düzenlenmeli, doğru iletişim becerileri kazandırılmalı ve açık iletişim kanalları kurulmalıdır.
Çocukların Eğitiminde Yetersizlik	Çocukların eğitime yeterince önem verilmemesi, eğitimdeki eksiklikler gelecekteki gelişimlerini olumsuz etkileyebilir.	Ailelere eğitim seminerleri verilmeli, çocuklarının gelişim süreçlerine aktif katılmaları teşvik edilmelidir. Erken yaşlardan itibaren bilinçli eğitim sağlanmalıdır.
Toplumsal Değerlerin Zayıflaması	Toplumsal değerlerin zayıflaması, bireylerin sorumluluklarını yerine getirmemesi, ailelerin moral ve motivasyon eksiklikleri yaşamasına yol açar.	Toplumsal değerler konusunda farkındalık yaratılmalı, ailelerin toplumsal sorumluluk projelerine katılımı teşvik edilmelidir. Eğitim çalışmaları ile değer yargıları güçlendirilmelidir.
Akraba Evlilikleri ve Genetik Riskler	Akraba evlilikleri, genetik hastalıkların nesillere aktarılmasına yol açabilir ve ailede sağlık sorunlarına neden olabilir.	Akraba evlilikleri konusunda genetik danışmanlık verilmeli, bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı ve genetik testler teşvik edilmelidir.
Beklentiler ve Aile İçindeki Çatışmalar	Aile üyeleri arasında yüksek beklentiler, birbirlerine karşı baskı oluşturur ve aile içindeki çatışmalara yol açar.	Beklentilerin net bir şekilde belirtilmesi ve aile üyelerinin birbirlerinin duygusal ihtiyaçlarını anlamaya yönelik empatik eğitimler yapılmalıdır.
Sapkın Akımlar (Cinsiyetsizleştirme, birey ve nesil üzerinde olumsuz etkiler oluşturulması)	Ailenin geleneksel yapısının bozulması ve üretkenliğin azalması.	Cinsiyetsizleştirme faaliyetleri, birey ve nesil üzerinde olumsuz etki oluşturan yapılar gibi sapkın propagandalara karşı caydırıcı ve hukuki önlemler alınarak aile yapısı korunmalı.
Evlilik Öncesi Hazırlık Eksiklikleri	Evlilik öncesinde çiftlerin karşılıklı beklentilerini ve sorumluluklarını netleştirmemesi, evlilikte sorunlara yol açar	Evlilik öncesi eğitimler, aile içi sorumluluk paylaşımı üzerine seminerler düzenlenmeli ve çiftlerin sağlıklı bir evlilik için hazırlanmaları sağlanmalıdır.
Çalışan eşlerin iş yoğunluğu	İş yoğunluğu nedeniyle eşlerin birbirine yeterli zamanı ayıramaması.	İşten dolayı eş ve çocuklara yeterli zaman ayrılmalıdır.

Saygısızlık- Empati eksikliği	Aile içinde empati eksikliği ve iletişimsizlik.	Empati gücünü geliştirebilecek eğitimler verilmelidir
Bireyselliğin gereğinden fazla artması	Aile birliğinin zayıflaması ve bireylerin kendi isteklerine daha fazla odaklanması.	Birliktelik bilincini aşıl原因an medya içerikleri üretilebilir.
Sosyal Gerçeklik Algısında Değişim	Sanal dünya ve dijital içeriklerin aile içindeki ilişkileri olumsuz etkilemesi.	Maddi yetersizliklerin aile içindeki herkes tarafından çözülebilecek bir durum olarak ele alınması.
Aile Bireyleri Arası Zayıf Bağlar	Aile üyelerinin birbirinden uzaklaşması ve bağların zayıflaması	Ortak aile aktiviteleri, tatil planları ve zaman yönetimi ile ilişkilerin güçlendirilmesi
Değerler Eğitimi Eksikliği	Çocuklara aile değerleri ve toplum değerleri hakkında yeterli eğitim verilmemesi	Değerler eğitiminin okullarda ve ailede daha etkin hale getirilmesi
Kadınların Çalışma Hayatındaki Zorluklar	Kadınların çalışma hayatındaki sorunlar, ev işlerine eşit katılım sağlanmaması	Evde işlerin adil paylaşılması ve kadınların kariyerlerine destek verilmesi
Ailedeki Psikolojik Sorunlar	Aile üyelerinin psikolojik rahatsızlıklar nedeniyle aile düzeninin bozulması	Aile üyelerinin psikolojik destek alması ve aile terapilerinin düzenlenmesi

Yukarıda verilen Tablo 2. aileyi tehdit eden risklerin sistematik bir şekilde sıralandığı ve her bir risk için alınması gereken önlemlerin detaylandırıldığı bir yapıyı ortaya koymaktadır. Aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi için bu risklerin doğru bir şekilde tanımlanması ve bu risklere karşı etkili çözümler üretilmesi son derece önemlidir. Aile içindeki bireylerin sağlıklı bir ortamda yetişebilmesi, sadece aile üyeleri arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesine bağlı değil, aynı zamanda toplumsal bilinçlenme ve destekleyici önlemlere de bağlıdır.

Aile yapısını tehdit eden riskler, sadece bireysel düzeyde değil, toplum genelinde de daha geniş etkiler yaratabilmektedir. Bu nedenle, aile içindeki her bireyin rolü, sorumluluğu ve hakları net bir şekilde tanımlanmalı, ailelerin karşılaştığı ekonomik, kültürel ve sosyal zorluklarla baş edebilmesi için toplumsal düzeyde çeşitli destek mekanizmaları oluşturulmalıdır. Ebeveynlerin, çocukların ve diğer aile bireylerinin rollerinin netleştirilmesi, dış müdahalelere karşı sınırların çizilmesi, şiddetle mücadele edilmesi ve duygusal bağların güçlendirilmesi gibi unsurlar, aileyi tehdit eden risklerle başa çıkmada kritik rol oynamaktadır.

Alınacak önlemler, yalnızca bireysel aileler için değil, toplumun genelinde de büyük bir etki yaratacak şekilde planlanmalıdır. Eğitim ve bilinçlendirme

çalışmaları, ailelerin karşılaştığı zorluklarla daha iyi başa çıkmalarını sağlayacak ve aynı zamanda toplumsal değerlerin korunmasına katkıda bulunacaktır. Toplumda ailelerin güçlendirilmesi, çocukların sağlıklı bir ortamda yetişmesi, şiddet ve istismarın önlenmesi, aile içindeki iletişim ve anlayışın artırılması gibi çalışmalar, toplumsal huzuru ve bütünlüğü destekleyecektir.

Sonuç olarak, aileyi tehdit eden risklerle mücadele etmek için atılacak adımlar, sadece aile içindeki bireylerin daha sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda toplumun geneline de fayda sağlayacaktır. Bu kapsamda, aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi için çok yönlü bir yaklaşım benimsenmeli hem bireysel hem de toplumsal düzeyde etkili önlemler alınmalıdır.

3. ÜNİVERSİTELER, SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI, ÖZEL SEKTÖR VE KAMU KURUMLARI TARAFINDAN HANGİ, AİLE ODAKLI FAALİYETLER VEYA UYGULAMALAR, AİLE KURUMUNUN GÜÇLENMESİNE KATKI SAĞLAR? İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ BELİRTİNİZ.

Bu çalışma kapsamında, 90 lisans ve 10 lisansüstü öğrenciden elde edilen toplam 63 öneri temel veri olarak kullanılmıştır. Veriler, öğrencilerin görüş ve önerilerinin sistematik bir şekilde toplanması sonucunda elde edilmiş olup, içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Öncelikle tüm öneriler kodlanarak benzer içerikler bir araya getirilmiş ve ilgili kurum türleri (üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kamu kurumları) bağlamında kategorize edilmiştir. Bu aşamada sınıflandırma, katılımcı verilerine dayalı olarak yapılmış ve araştırmacı yorumu içerilmemiştir. Oluşturulan kategoriler, Tablo 3'te toplu hâlde özetlenmiş, ardından her bir öneri dört boyut altında (hedef kitle, ilgi alanı, hedeflenen kazanım ve uygulama yöntemi) detaylandırılmıştır. Bu yaklaşım, verilerin sistematik bir şekilde raporlanmasını ve bulguların anlaşılır biçimde sunulmasını sağlamaktadır.

Farklı Kurumlara Yönelik Öneriler

Tablo 3. Aile kurumunun güçlendirilmesine ilişkin öneriler ve bunlarla ilişkilendirilebilecek kurum türleri

Öneri No	Öneri	İlgili Kurum ve Kuruluşlar			
		Kamu Kurumları	Üniversiteler	STK	Ozel Sektör
1	Kurumların Stratejik Plan ve Hedeflerine Aileyi Destekleyen Hizmet ve Faaliyetlerinin Ekleneceği	✓	✓	✓	
2	Belediyelerde Aile Meclisleri Kurulması	✓		✓	
3	Aile Dostu Sosyal Tesisler- Aile Dostu Bayrak Uygulaması	✓			✓
4	Aile Dostu Spor Tesisleri – Aile Dostu Bayrak Uygulaması	✓			✓
5	Aile Dostu Stadyumlar	✓			✓
6	Aile ile Katılımlı Mahalli Spor Etkinlikleri: Sosyal Bağların Güçlendirilmesi ve Fiziksel Aktiviteye Teşvik	✓			
7	Ücretsiz ya da Düşük Ücretli Tiyatro ve Aile Etkinlikleri	✓			✓
8	Aileyi Güçlendirecek Sosyal Sorumluluk Projelerine Fon Ayrılması		✓	✓	
9	Haftalık “Çocuk Saati” Uygulaması				
10	Aile Odaklı Hukuki Düzenlemeler	✓			
11	Aile Dostu İş Yeri Politikaları	✓			✓
12	Aile İçerisi İletişimi Güçlendirme Eğitimleri	✓			
13	Şehir İçerisi Planlama ve Aile Merkezli Alanları	✓			
14	Aile İçerisi Şiddet Önlemeye Yönelik Eğitim Programları	✓			
15	Evlilik Atölyeleri	✓			
16	Çalışan Kadınların Doğum Sonrası Destek ve Teşvikler	✓			
17	Evlilik Öncesi Eğitim ve Danışmanlık	✓			
18	Yeni Evlenen Çiftlere Ekonomik Destek	✓			
19	Yeni Evleneceklerin Ailelerine Eğitim Verilmesi	✓			
20	Doğum Yapan Ailelere Yardımlar	✓			
21	Resmi Nikahın Teşvik Edilmesi	✓			
22	Aile İçerisi Şiddetle Mücadele İçin Psikolojik Destek	✓			
23	Dijital Platformlarda Aile Eğitimi İçerikleri	✓			
24	Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Ailenin İslam'daki Yerinin Hutbelerde Okutulması	✓			
25	Çalışan Eşlere Tayin ve Atama Kolaylığı	✓			
26	Ailelerin Katılabileceği Sanat Etkinliklerinin Teşviki	✓			
27	Müştehen ve Aile Kurumunu Zedeleyici Yayınların Engellenmesi ve Cezalandırılması	✓			✓
28	Aile Psikolojik Sağlık Taraması Günleri	✓			
29	Aile Kavramı Güçlendirme	✓			
30	Üç ve Üzeri Çocuklu Ailelere Ücret Artışı	✓			

31	Ailelere Özel Seyahat İndirimleri	✓			
32	Üç Çocuk ve Üzeri Ailelere Ulaşım İndirimi	✓			
33	Geniş Ailelere Araç Alımında İndirim	✓			✓
34	Akrabalarla İlişkileri Güçlendirmek İçin Projeler			✓	
35	Geniş Aile" Kavramının Hukuki Olarak Tanımlanması	✓			
36	Toplumsal Değerlerin Korunması İçin Politikalar	✓			
37	Okullarda Çocukların Yaptığı Etkinliklerde Aileler de Aktif Rol Verilmesi			✓	
38	Her Aileye Bir Terapist Atanmalı			✓	
39	Aile İlişkilerini Güçlendiren Dijital Oyun Tasarımı			✓	
40	Yaş Grubuna Göre Aile Bağlarını Güçlendirecek Fiziksel Oyun Kitapçığı Hazırlanması			✓	
41	Üç veya Daha Fazla Çocuklu Ailelere Ücretsiz Kurslar			✓	
42	Toplumsal Yozlaşmayı Önlemek İçin RTÜK Faaliyetlerinin Artırılması	✓			✓
43	Üç Çocuk ve Üzeri Ailelere Ücretsiz Sağlık Hizmetleri	✓			
44	Düğün Yardımı	✓			✓
45	Çocuk Yaşlarına Özel Çocuk Parklarının Yapılması	✓			
46	Süresiz Nafaka Uygulaması ve Adaletsizlikler	✓			
47	Aile Temalı Televizyon İçeriklerinin Kamu Kuruluşları Tarafından Desteklenmesi	✓			
48	Kreş ve Okul Öncesi Eğitim Desteği				
49	Üniversitelerde Aile Yapısını Güçlendirecek Ders		✓		
50	Üniversitelerde Evli Çiftlere Burs Verilmesi		✓		
51	Evlilik ve Aile Eğitimi		✓		
52	Aile Kavramı Üzerine Toplumsal Çalıştaylar Düzenlenmesi		✓		
53	Ev Ekonomisi Kursları		✓		
54	Üniversitelerde Evlenen Öğrencilere Kira Yardımı		✓		
55	Üniversitelerde Bölümler, Komisyonlar, Kürsüler ve Araştırma Merkezleri Kurulması		✓		
56	Aile Vakıfları Kurulması				✓
57	Şehir Meydanlarında Çocuk Bakım Odaları				✓
58	Ailenin Katılımına Uygun STK Faaliyetleri (Aile Kampları...)				✓
59	Aile Yapısına Zedeleyecek Yayınlarla Yönelik Şikâyet Mekanizmalarının Etkinliğinin Artırılması				✓
60	Evlilik Hakkında Kamu Spotları	✓			
61	"Aileler Gezisi" Programları	✓			
62	Lunaparklarda Aile Günleri Düzenlenmesi				✓
63	Cinsiyetsizleştirme ve Cinsel Kimlik Karmaşasına Karşı Önlemler	✓			✓

Tablo 3.'te de görüldüğü üzere ortaya çıkan altmış üç öneri ve bunlara ilişkin ilgili kurum ya da kuruluşlar belirtilmiştir. Her ne kadar burada gruplara ayrılmışsa da kullanılacakları duruma göre farklı şekilde kurum ya da kuruluşlarla ile de ilişkilendirilebilir. Kılavuz olması ve yol göstermesi bakımından Tablo 3. değerlendirilebilir. Tablo 3.'te öneriler ortak bir şekilde sunulmuş, şimdi ise bu öneriler ayrı ayrı ve her biri dört başlık altında (hedef kitle, ilgi alanı, hedeflenen kazanım ve uygulama yöntemi) verilecektir.

No	1
Öneri	Kurumların Stratejik Plan ve Hedeflerine Aileyi Destekleyen Hizmet ve Faaliyetlerinin Eklenmesi
Hedef Kitle	Aile
İlgili	Kamu Kurumları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Aile'nin güçlendirilmesi noktasında, kurumların yıllık planlarına, kısa, orta ve uzun vadeli stratejik hedeflerine ve performanslarına aile ile ilgili somut hedeflerin eklenmesi.
Uygulama Yöntemi	- Kamu kurumlarının stratejik plan ve hedeflerine, aileyi destekleyici hizmet ve faaliyetlerin dâhil edilmesi tavsiye edilmektedir. - Toplumsal faydanın artırılması ve aile bireylerinin sosyal, psikolojik ve ekonomik yönden güçlendirilmesi amacıyla, aile destek programları, hizmetleri ve politikalarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması tavsiye edilmektedir. Bu tür uygulamalar, aynı zamanda ailelerin yaşam kalitesini yükseltmekte ve toplumsal dayanışmayı güçlendirmektedir.

No	2
Öneri	Belediyelerde Aile Meclisleri Kurulması
Hedef Kitle	Aile bireyleri (anne, baba, gençler, yaşlılar vb.)
İlgili	Belediyeler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin yerel yönetim süreçlerine katılımını artırmak, aileyi ilgilendiren konularda ortak akıl geliştirmek ve sosyal dayanışmayı güçlendirmek.
Uygulama Yöntemi	- Belediyeler bünyesinde, gönüllülük esasına dayalı "Aile Meclisleri" kurulabilir. - Meclise farklı yaş ve sosyoekonomik düzeylerden aile temsilcileri dâhil edilebilir. - Belirli periyotlarla toplanarak, aileleri ilgilendiren sosyal, kültürel ve ekonomik konular istişare edilir. - Aile Meclisi toplantılarında çıkan görüş ve öneriler, belediye meclisine veya ilgili birimlere raporlanarak karar süreçlerine katkı sunabilir. - Meclis bünyesinde "Gençlik", "Yaşlılar", "Kadın", "Çocuk ve Eğitim" gibi alt komisyonlar oluşturularak aile içindeki her bireyin temsili sağlanabilir. - Aile Meclisleri, yerel hizmetlerin aile temelli yaklaşımla yürütülmesini destekleyici bir danışma organı işlevi görebilir. - Katılımcılığı teşvik etmek amacıyla yılda bir kez "Aile Çalıştayı" düzenlenerek meclis çalışmaları kamuoyuyla paylaşılabilir.

No	3
Öneri	Aile Dostu Sosyal Tesisler - Aile Dostu Bayrak Uygulaması
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	Kamu Kurumları, Yerel Yönetimler, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin rahatça vakit geçirebileceği, her yaş grubuna hitap eden, güvenli ve erişilebilir sosyal tesislerin oluşturulması. Aile bağlarını güçlendiren, toplumsal etkileşimi artıran mekanlar oluşturmak
Uygulama Yöntemi	- Yerel yönetimler ve özel sektör iş birliğiyle, ailelerin farklı ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran sosyal tesisler tasarlanabilir. - Kamuya açık tesislerde güvenliğin öncelikli olarak sağlanması; çocuk oyun alanları, bebek bakım odaları, erişilebilirlik unsurları ve çevre dostu özellikler tesis edilebilir. - Ulaşım kolaylıkları göz önünde bulundurularak, ailelerin rahatça faydalanabileceği mekânlar oluşturulabilir - Aile dostu sosyal tesis olma kriterleri net bir şekilde belirlenebilir. - Bu kriterleri karşılayan tesislere 'Aile Dostu Sosyal Tesis Bayrağı' verilmesi sağlanabilir. - Aile Dostu Sosyal Tesis Bayrağı", tesisin ailelerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik sunduğu olanakları ve yüksek standartları simgeleyebilir.

No	4
Öneri	Aile Dostu Spor Tesisleri – Aile Dostu Bayrak Uygulaması
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Özel Sektör, Spor Kulüpleri
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin spor yaparak sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemeleri, birlikte vakit geçirebilecekleri ailelere özel spor alanlarının oluşturulması.
Uygulama Yöntemi	- Aile dostu spor tesislerinin tasarımında, her yaş grubunun ihtiyaçlarına uygun farklı sportif aktiviteler sunulabilir. - Tesislerde, çocuklar için oyun alanları, ebeveynler için fitness alanları ve gençler için spor salonları gibi çeşitlendirilmiş imkânlar yer alabilir. - Çocukların yaş gruplarına göre ayrı alanlar belirlenmesi, güvenlik ve etkinliklerin verimliliği açısından önemlidir. - Farklı yaş gruplarının aynı alanda spor yapmasının güvenlik zaafiyetleri yaratabileceği göz önünde bulundurulabilir. - Aile dostu spor tesislerinin belirli kriterlere göre değerlendirilmesi ve bu kriterleri karşılayan tesislere “Aile Dostu Spor Tesis Bayrağı” verilmesi sağlanabilir. “Aile Dostu Spor Tesis Bayrağı” tesisin sunduğu hizmetlerin kalitesini simgeler ve hem tesisin güvenliğini hem de ailelerin yaşam kalitesini artırmaya yönelik önemli bir adımdır.

No	5
Öneri	Aile Dostu Stadyumlar
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Spor Kulüpleri, Taraftar Grupları
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin spor müsabakalarını rahatlıkla izleyebileceği ortamların oluşturulması. Aile bağlarının güçlendirilmesi ve toplumsal dayanışmanın artırılması.
Uygulama Yöntemi	- Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Kulüpleri ve yerel yönetimlerin iş birliği ile aile dostu stadyumlar oluşturulabilir. - Ailelerin güvenle ve rahatlıkla müsabakalara katılabilmesi için taraftar gruplarıyla bilgilendirici tanıtımlar ve toplantılar düzenlenebilir. - Müsabakalarda kötü söz ve hakaretin önüne geçilmesi için gerekli önlemler alınabilir ve ailelerin bu tür olumsuzluklardan etkilenmeden maçları izlemeleri sağlanabilir. - Başakşehirspor Kulübü Fatih Terim Stadyumu örneğinde olduğu gibi, tüm stadyumlarda sadece ailelere özel “Aile Tribünü Girişi” ve “Aile Tribünü” oluşturulabilir. - Stadyumlarda ayrıca, ailelerin ihtiyaçlarına yönelik olarak “Aile Tribünü”, “Çocuk Oyun Alanları” ve “Çocuk Bakım Odaları” gibi alanlar sağlanabilir.

No	6
Öneri	Aile ile Katılımlı Mahalli Spor Etkinlikleri: Sosyal Bağların Güçlendirilmesi ve Fiziksel Aktiviteye Teşvik
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Muhtarlar, Spor Kulüpleri, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Bu önerinin temel amacı, ailelerin birlikte vakit geçirerek sosyal bağlarını güçlendirmeleri ve çocukların yaş gruplarına özel spor yarışmaları aracılığıyla eğlenceli ve sağlıklı aktiviteler yapmalarını sağlamaktır. Ayrıca, mahalledeki ailelerin birbirleriyle tanışmasına ve çocukların sosyalleşmesine olanak tanınması hedeflenmektedir. Bu tür etkinlikler, topluluk dayanışmasını ve mahalle içinde güçlü sosyal ağların kurulmasını teşvik eder.
Uygulama Yöntemi	- Aile içindeki her birey, yaşına uygun etkinliklerde yer alarak, hem fiziksel sağlığı artırıcı aktiviteler gerçekleştirebilir hem de aile içindeki sosyal bağlarını kuvvetlendirebilir. - Bu etkinlikler, mahalledeki diğer ailelerle tanışma ve yeni sosyal bağlantılar kurma fırsatı sunar, böylece topluluk içerisindeki sosyal etkileşimi artırır. - Özellikle çocuklar için düzenlenen yarışmalar, onların sosyalleşmelerine ve sağlıklı bir şekilde fiziksel gelişimlerini sürdürmelerine katkı sağlar. - Bu tür etkinlikler, aile yapısına doğrudan olumlu katkı sunarak, aile bireyleri arasındaki ilişkileri güçlendirir ve toplumsal dayanışmayı artırır.

No	7
Öneri	Ücretsiz ya da Düşük Ücretli Tiyatro ve Aile Etkinlikleri
Hedef Kitle	Aileler, Toplum
İlgili	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Tiyatro ve Sinema Salonları, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin birlikte vakit geçirebileceği kültürel etkinliklere, tiyatro ve sinema gibi aktivitelerde daha kolay erişebilmesi, toplumda kültürel katılımın artması.
Uygulama Yöntemi	- Ailelerin birlikte katılabileceği tiyatro, sinema ve kültürel etkinlikler, ücretsiz veya düşük ücretle sunulabilir. - Yerel yönetimler ve kültürel kurumlar, ailelere yönelik bu tür etkinlikleri düzenleyerek, özellikle düşük gelirli ailelerin kültürel deneyimlere katılımını artırabilir. - Ayrıca, okullarla iş birliği yapılarak öğrencilere ve ailelerine yönelik özel etkinlikler planlanabilir. - Bu etkinlikler, ailelerin kültürel gelişimlerine katkı sağlarken, aynı zamanda toplumsal bağları güçlendirmeye ve kültürel çeşitliliği teşvik etmeye yardımcı olur.

No	8
Öneri	Aileyi Güçlendirecek Sosyal Sorumluluk Projelerine Fon Ayrılması
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Eğitim Kurumları
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin toplumsal sorumluluk bilincini artırırken, aile içindeki güçlendirme süreçlerine yönelik projelere finansal destek sağlanarak toplumsal fayda ve ailelerin güçlenmesi sağlanır.
Uygulama Yöntemi	- Ailelerin birlikte katılabileceği, çocukların da dahil olabileceği sosyal sorumluluk projelerine özel fonlar ayrılabilir. - Bu projeler, özellikle ailelerin ekonomik, sosyal ve psikolojik güçlenmesini hedefleyen faaliyetler olabilir. - Örneğin, aile içindeki bireylerin birlikte çalışarak çevre temizliği, yerel yardım projeleri, yardıma muhtaç bireylere destek gibi alanlarda aktif olarak yer alması sağlanabilir. - Bu projelere fon ayrılarak, ailelerin sosyal sorumluluk bilinci kazanırken, aile içindeki dayanışmayı artıracak ortamlar yaratılır. - Böylece, aileler hem toplumsal fayda sağlarken hem de birlikte hareket etmenin getirdiği güç ve bağları deneyimlemiş olurlar.

No	9
Öneri	Haftalık "Çocuk Saati" Uygulaması
Hedef Kitle	Çalışan Anne ve Çocuk
İlgili	Kamu Kurumları, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Çalışan annelerin iş ve aile dengesini kurarak aile bağlarını güçlendirmesi, çocukların gelişimini desteklemesi ve iş verimliliğini artırması.
Uygulama Yöntemi	- Çalışan annelere, haftada belirli bir süre (örneğin, 2 saat) çocuklarıyla vakit geçirebilmeleri için "Çocuk Saati" tanınır. - Bu süre boyunca anneler, iş yerinden erken çıkabilir. "Çocuk Saati" esnek bir şekilde belirli günlere yayılabilir. - Anne, bu zamanı oyun, yemek, eğitim aktiviteleri veya dinlenme gibi farklı şekillerde değerlendirebilir. - Bu uygulama, annelerin iş ve aile hayatı arasındaki dengeyi kurmalarına yardımcı olurken, aile bağlarını da güçlendirir.

No	10
Öneri	Aile Odaklı Hukuki Düzenlemeler
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Adalet Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Aileyi koruyan yasal düzenlemelerin yapılması, aile içi şiddet, çocuk hakları ve ebeveynlik eğitimi gibi konularda iyileştirmeler sağlanarak ailelerin daha güvenli ve sağlıklı bir ortamda yaşamalarını temin etmek.
Uygulama Yöntemi	- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 41. maddesi temelinde, ailenin varlığını korumak, ailenin temelini sarsan müstehcenlik ve özellikle propaganda aracı olarak kullanılan sapkın akımlarla etkin mücadele etmek, çocuk istismarını kökten önleyebilmek amacıyla her türlü hukuki ve cezai tedbirlerin alınması için gerekli tüm yasal düzenlemeler yapılabilir. - Aileyi koruyan yasal düzenlemeler, özellikle aile içi şiddet, çocuk hakları ve ebeveynlik eğitimi alanlarında güçlendirilebilir. - Aile içindeki bireylerin hakları ve güvenlikleri, daha etkili yasal önlemlerle korunabilir; ayrıca aile içi şiddet mağdurlarına yönelik daha etkin koruma mekanizmaları oluşturulabilir. - Ayrıca, ebeveynlik eğitimlerinin yasal olarak zorunlu hale getirilmesi, sağlıklı aile ilişkilerinin kurulmasına katkı sağlayabilir. - Bu düzenlemeler, aile içindeki bireylerin güvenliğini artırarak, aile yapısının sağlıklı bir şekilde güçlenmesine olanak tanır.

No	11
Öneri	Aile Dostu İş Yeri Politikaları
Hedef Kitle	Çalışan Ebeveynler
İlgili	Kamu Kurumları, Özel Sektör, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Çalışan ebeveynlerin iş ve aile yaşamı dengesini kurabilmesi, aile içindeki sorumlulukları yerine getirirken profesyonel yaşamda da başarılı olmaları için uygun çalışma şartlarının sağlanması.
Uygulama Yöntemi	- Kamu kurumlarında ve özel sektörde ebeveynlerin iş ve aile yaşamı dengesini kurabilmesi için esnek çalışma saatleri, çocuk bakım olanakları ve ebeveyn izni gibi aile dostu işyeri politikaları uygulanabilir. - Ayrıca, ebeveynlere yönelik seminerler, rehberlik hizmetleri ve psikolojik destek sağlanarak, aile içindeki sorumlulukların iş hayatına etkisi en aza indirilebilir. - İşyerlerinde çocuk bakım odaları, uzaktan çalışma imkanları ve esnek tatil düzenlemeleri ile ebeveynlerin hem işlerine hem de ailelerine daha iyi odaklanabilmesi sağlanabilir. - Bu politikalar, ebeveynlerin iş ve aile yaşamlarını dengede tutarak hem verimli çalışmalara hem de sağlıklı aile ilişkilerine katkı sağlar.

No	12
Öneri	Aile İçi İletişimi Güçlendirme Eğitimleri
Hedef Kitle	Ebeveynler ve Çocuklar
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Eğitim Kurumları, Yerel Yönetimler, Psikologlar
Hedeflenen Kazanım	Ebeveynlerin çocuklarıyla daha sağlıklı iletişim kurarak aile içindeki saygıyı artırmak, çocuk gelişimini desteklemek ve aile bağlarını güçlendirmek.
Uygulama Yöntemi	- Kamu kurumları ve yerel yönetimler, aile içi iletişimi güçlendirmeye yönelik eğitimler düzenleyebilir. - Bu eğitimler, ebeveynlerin çocuklarıyla etkili ve sağlıklı iletişim kurmalarını destekleyecek beceriler kazandırmaya yönelik olabilir. - Ayrıca, aile içindeki empati, saygı ve anlayışı artırarak, aile bireyleri arasında pozitif ilişkilerin geliştirilmesi sağlanabilir. - Eğitimlerde, çocuk gelişimi, ebeveynlik becerileri ve kriz yönetimi gibi konulara da yer verilebilir. - Bu eğitimler, ailelerin daha sağlıklı ve güçlü bağlar kurmalarına yardımcı olur, toplumsal dayanışmayı artırır.

No	13
Öneri	Şehir İçi Planlama ve Aile Merkezli Alanları
Hedef Kitle	Tüm Toplum
İlgili	Yerel Yönetimler, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İmar ve Planlama Kurumları
Hedeflenen Kazanım	Şehir içindeki alanların, ailelerin birlikte kaliteli vakit geçirebileceği sosyal ve dinlenme alanlarına dönüştürülmesi, şehir yaşamını aile dostu hale getirmek.
Uygulama Yöntemi	- Şehir içi planlamalarda, ailelerin ihtiyaçlarını dikkate alan alanlar oluşturulabilir. - Bu alanlar, özellikle ailelerin birlikte vakit geçirebileceği, yatay mimariyi önceliklendiren parklar, apartmanlar, siteler, millet bahçeleri, oyun alanları, spor alanları ve yeşil alanlar gibi sosyal yaşam mekânları olabilir. - Ailelerin doğayla iç içe olabilecekleri ve şehir hayatının dinamiziminden uzak, kaliteli vakit geçirebilecekleri bu tür alanlar, şehir planlamalarında önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. - Bu tür yaşam alanları, hem ailelerin sosyal etkileşimini güçlendirir hem de sağlıklı ve huzurlu bir yaşam ortamı sunar.

No	14
Öneri	Aile İçi Şiddeti Önlemeye Yönelik Eğitim Programları
Hedef Kitle	Tüm Aile Bireyleri (Özellikle Kadınlar ve Çocuklar)
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları, Eğitim Kurumları
Hedeflenen Kazanım	Aile içi şiddetle mücadelede toplumsal farkındalık artırmak, şiddetin zararları ve çözüm yolları hakkında eğitimler vererek şiddetin önlenmesini sağlamak.
Uygulama Yöntemi	- Aile içi şiddetle mücadelede, Üniversiteler toplumsal farkındalık artırılabilir; şiddetin zararları ve çözüm yolları hakkında eğitimler verilerek şiddetin önlenmesi sağlanabilir. - Aile içi şiddetle mücadeleye yönelik seminerler ve eğitim programları düzenlenebilir. - Bu eğitimler, şiddetin erken tespiti, müdahale yöntemleri ve şiddetin zararları üzerine odaklanabilir. - Ayrıca, şiddet mağdurlarına psikolojik destek ve rehabilitasyon programları sunularak, aile içindeki şiddetin azaltılması hedeflenebilir. - Eğitimlerde, şiddete karşı toplumsal bilinç oluşturulabilir ve mağdurlara sağlanan destekler hakkında bilgilendirmeler yapılabilir. - Bu süreç, aile içi şiddetin önlenmesine ve şiddet mağdurlarının iyileşmesine katkı sağlayabilecek önemli bir adım olarak düşünülmektedir.

No	15
Öneri	Evlilik Atölyeleri
Hedef Kitle	Evlilik Öncesi
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Eğitim Kurumları, Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri
Hedeflenen Kazanım	Evlilik öncesi bireylerin sağlıklı ilişki kurma becerilerini geliştirmeleri, aile içindeki en sık karşılaşılan sorunlar hakkında bilgi edinmeleri ve bu sorunlarla başa çıkma yöntemlerini öğrenmeleri.
Uygulama Yöntemi	- Evlilik öncesi çiftler için uygulamalı atölye çalışmaları düzenlenebilir. - Bu atölyeler, aile içindeki en sık karşılaşılan sorunlar (iletişim problemleri, finansal zorluklar, ebeveynlik rolleri, vb.) üzerine odaklanarak, çiftlerin ilişkilerinde sağlıklı bir temel oluşturmalarına yardımcı olabilir. - Ayrıca, çiftlere empati, çatışma çözme ve sağlıklı sınırlar koyma gibi beceriler kazandırılabilir. - Evlilik öncesi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri ile atölyeler desteklenebilir. - Bu tür eğitimler, çiftlerin evlilikte karşılaşılabilecekleri zorluklarla başa çıkmalarını kolaylaştırarak, sağlıklı ve uzun süreli ilişkilerin kurulmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

No	16
Öneri	Çalışan Kadınların Doğum Sonrası Destek ve Teşvikler
Hedef Kitle	Çalışan Kadınlar
İlgili	T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İşverenler, Sendikalar
Hedeflenen Kazanım	Çalışan kadınların doğum sonrası yeni doğanla daha fazla vakit geçirebilmeleri ve doğum sonrası işten çıkarılmalarının engellenmesi.
Uygulama Yöntemi	- Çalışan kadınların doğum sonrası sürecinde desteklenmesi için, doğum izninin yanı sıra esnek çalışma saatleri, evden çalışma imkânları ve çocuk bakım destekleri gibi teşvikler sağlanabilir. - Ayrıca, doğum sonrası işten çıkarılmalarını engelleyen yasal düzenlemeler ve kadınları iş gücüne kazandıran programlar hayata geçirilebilir. - İşverenlere yönelik teşvikler ve doğum izni sonrası kadının işine dönmesini kolaylaştıracak düzenlemeler yapılabilir. - Bu düzenlemeler, çalışan kadınların aile yaşamı ile iş yaşamını dengelemelerini sağlar ve kadınların iş gücüne katılımını artırır.

No	17
Öneri	Evlilik Öncesi Eğitim ve Danışmanlık
Hedef Kitle	Yeni Evlenecek Çiftler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Eğitim Kurumları, Psikolojik Danışmanlık Hizmetleri
Hedeflenen Kazanım	Evlilik öncesi çiftlerin, evlilik yaşamında karşılaşılabilecekleri zorluklara hazırlıklı olmalarını sağlamak, eşler arası sağlıklı iletişimi ve aile içindeki sorumlulukları öğrenmelerini teşvik etmek.
Uygulama Yöntemi	- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, evlenmek isteyen çiftler için zorunlu veya gönüllü eğitimler düzenleyebilir. - Bu eğitimlerde, evlilik yaşamında karşılaşılan zorluklar, eşler arası iletişim, problem çözme becerileri, finansal yönetim, aile içindeki roller ve sorumluluklar gibi konular ele alınabilir. - Ayrıca, evlilik danışmanlık hizmetleri sunarak çiftlerin birlikte sağlıklı bir yaşam kurmalarına yardımcı olunabilir. - Eğitimler, bireysel ve çift terapisi desteğiyle de zenginleştirilebilir. - Bu tür eğitimler, çiftlerin evliliklerinde karşılaştıkları zorlukları daha sağlıklı bir şekilde aşmalarını ve güçlü bir ilişki kurmalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

No	18
Öneri	Yeni Evlenen Çiftlere Ekonomik Destek
Hedef Kitle	Evlenecek Çiftler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Yeni evlenen çiftlerin ekonomik açıdan daha sağlam bir başlangıç yapmalarını sağlamak, evlilik sürecinde karşılaştıkları maddi zorlukları azaltmak.
Uygulama Yöntemi	- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, yeni evlenen çiftlere ekonomik destek sağlamak amacıyla maddi yardım programları oluşturabilir. - Bu destekler, düğün masrafları, ev kurma giderleri ve ilk yıllarda ekonomik yükü hafifletecek şekilde düzenlenebilir. - Ayrıca, çiftlere yönelik faizsiz kredi, uygun ödeme planlı ev sahibi yapma projeleri veya eşya temini gibi ek teşvikler de sunulabilir. - Yeni evlenen çiftlerin yerleşim yerlerine göre sosyal yardımlar da çeşitlendirilebilir. - Bu tür destekler, çiftlerin ekonomik açıdan daha sağlam bir temele oturmasını sağlarken, evlilik hayatlarının ilk yıllarında karşılaştıkları zorlukları hafifletir.

No	19
Öneri	Yeni Evleneceklerin Ailelerine Eğitim Verilmesi
Hedef Kitle	Evlenecek Çiftlerin Aileleri
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Eğitim Kurumları, Aile Danışmanlık Merkezleri, Üniversiteler
Hedeflenen Kazanım	Evlilik yaşamında karşılaşılan sorunlara daha sağlıklı bir şekilde yaklaşılmasını sağlamak, ailelerin yeni evlenen çiftlere yönelik destekleyici ve yapıcı bir tutum sergilemelerini teşvik etmek.
Uygulama Yöntemi	- Yeni evlenecek çiftlerin ailelerine yönelik, evlilik öncesi ve sürecindeki zorluklar hakkında eğitimler düzenlenebilir. - Bu eğitimlerde, ailelere en sık karşılaşılan evlilik problemleri, çiftlerin arasındaki iletişim sorunları, karşılıklı saygı ve anlayışın artırılması gibi konularda bilgi verilebilir. - Ayrıca, ailelerin, yeni evlenen çiftin ilişkisini güçlendirecek şekilde nasıl destek olabilecekleri, sağlıklı sınırlar koyma, müdahale etme ve kriz anlarında nasıl yardımcı olabilecekleri üzerine seminerler ve rehberlik hizmetleri sunulabilir. - Bu eğitimler, aile üyelerinin çiftin evlilik sürecine sağlıklı bir şekilde katkı yapmalarını sağlayarak, çiftin ilişkilerini daha sağlam bir temel üzerine inşa etmelerine yardımcı olabilir.

No	20
Öneri	Doğum Yapan Ailelere Yardımlar
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Nüfus arttırma politikaları doğrultusunda, doğum yapan ailelere maddi destek sağlanarak ailelerin çocuk bakımına yönelik ekonomik yüklerinin hafifletilmesi ve daha fazla çocuğun sağlıklı bir ortamda büyümesinin teşvik edilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Nüfus arttırma politikaları çerçevesinde, her doğan çocuk için ailelere maddi yardımlar yapılabilir. - Bu yardımlar, doğum yapan ailelerin çocuklarının bakım, eğitim ve sağlık ihtiyaçlarını karşılamalarına yardımcı olmak amacıyla sağlanmalıdır. - Yardımlar, çocuk sayısına göre artan bir yapıya sahip olabilir ve ebeveynlere verilecek destek, doğum sonrası ilk yıllar için planlanabilir. - Ayrıca, doğum yardımları ile ailelere yönelik sağlık sigortası, çocuk bakım hizmetleri ve eğitim desteği gibi ek yardımlar da sunulabilir. - Bu tür destekler, ailelerin çocuk büyütme sürecindeki mali yüklerini hafifletirken, daha güçlü ve sağlıklı bir toplum yapısının oluşturulmasına katkı sağlar

No	21
Öneri	Resmi Nikahın Teşvik Edilmesi
Hedef Kitle	Evlenecek Çiftler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Resmi nikahın teşvik edilmesiyle aile kurumunun güçlendirilmesi, yasal hakların ve sorumlulukların sağlanması, aile içi düzenin ve toplumsal refahın artırılması.
Uygulama Yöntemi	- Resmi nikahın kıyılmasını teşvik edici politikalar uygulanabilir. - Çiftlere resmi nikahın yasal haklar ve güvence sunduğu hakkında bilgilendirme yapılmalı ve yasal süreçlerin kolaylaştırılması için yerel yönetimlerle iş birliği sağlanabilir. - Ayrıca, resmi nikah için teşvik edici maddi ya da hizmet desteği sunulabilir. - Çiftlerin resmi nikah işlemlerini kolaylaştıracak rehberlik hizmetleri ve bilgilendirme kampanyaları düzenlenebilir. - Bu tür politikalar, yasal hakların korunmasını sağlarken, çiftlerin yasal ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olabilir.

No	22
Öneri	Aile İçi Şiddetle Mücadele İçin Psikolojik Destek
Hedef Kitle	Aileler, Şiddet Mağdurları
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Sağlık Bakanlığı, Psikolojik Danışmanlık ve Rehabilitasyon Merkezleri, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile içi şiddet mağdurlarına yönelik psikolojik destek ve rehabilitasyon programları sağlayarak, şiddet döngüsünün kırılması ve mağdurların topluma kazandırılması.
Uygulama Yöntemi	- Aile içi şiddetle mücadele etmek amacıyla, şiddet mağdurlarına yönelik psikolojik danışmanlık ve rehabilitasyon programları oluşturulabilir. - Bu programlar, şiddet mağdurlarının psikolojik iyileşme sürecini destekleyebilir ve topluma yeniden entegrasyonlarını kolaylaştırabilir. - Ayrıca, şiddet mağdurlarına yönelik kriz müdahale hizmetleri, acil psikolojik destek hatları ve uzun vadeli terapötik programlar da sunulabilir. - Psikolojik destek almanın sosyal damgalamaya yol açmaması için toplumsal bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilebilir ve şiddetle mücadele konusunda farkındalık artırılabilir. - Bu tür hizmetler, şiddet mağdurlarının hem ruhsal hem de toplumsal iyileşmelerine katkı sağlarken, toplumda şiddetle mücadeleye dair daha güçlü bir bilinç oluşturmaya yardımcı olabilir.

No	23
Öneri	Dijital Platformlarda Aile Eğitimi İçerikleri
Hedef Kitle	Aileler, Ebeveynler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Dijital Eğitim Platformları, Eğitim Kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki bireylerin eğitimi ve gelişimi için dijital içeriklerin sunulmasıyla, bilgiye erişimin kolaylaştırılması ve ailelerin daha bilinçli hale gelmesi.
Uygulama Yöntemi	- Dijital platformlar üzerinden ailelere yönelik eğitim içerikleri geliştirilebilir. - Bu içerikler, ebeveynlik, çocuk gelişimi, aile içi iletişim, stres yönetimi ve sağlıklı yaşam gibi konuları kapsayabilir. - Online kurslar, seminerler ve interaktif videolar ile ailelerin evlerinden eğitim alması sağlanabilir. - Eğitim içerikleri, erişilebilir fiyatlarla veya ücretsiz sunulabilir, böylece her aileye ulaşılabilir. - Ayrıca, ailelere yönelik psikolojik destek, kriz yönetimi ve şiddetle mücadele gibi konularda dijital rehberlik hizmetleri sunulabilir. - Bu tür dijital kaynaklar, ailelerin ihtiyaç duyduğu eğitime kolay erişimini sağlarken, aile içindeki uyumu ve sağlığı artırmaya yönelik önemli bir adım olabilir.

No	24
Öneri	Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Ailenin İslam'daki Yerinin Hutbelerde Okutulması
Hedef Kitle	Toplum, Müslüman Aileler
İlgili	T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı, Camiler, Din Hizmetleri
Hedeflenen Kazanım	Ailenin İslam'daki yeri ve önemi hakkında toplumda farkındalık oluşturulması, aile değerlerinin güçlendirilmesi ve sağlıklı aile yapısının desteklenmesi.
Uygulama Yöntemi	- Diyanet İşleri Başkanlığı, hutbelerde aileyi temele alan İslam'daki aile değerleri, eşler arası saygı, ebeveynlik sorumlulukları, çocuk eğitimi ve aile içi huzur gibi konularda bilgilendirme yapmalıdır. - Bu hutbeler, dini bilgilerin toplumla daha yaygın bir şekilde paylaşılmasını sağlayarak aile içindeki bağları güçlendirebilir. - Camilerde düzenlenen eğitim seminerleri ve rehberlik hizmetleriyle aile içindeki rol model olma bilincini artırabilir. - Ayrıca, İslam'ın aileyi koruma ve güçlendirme adına sunduğu öğretilerin toplumda daha derinlemesine anlaşılmasını sağlamak, ailelerin karşılaştığı sorunlara karşı bilinçli ve sağlıklı çözümler sunmalarına yardımcı olabilir.

No	25
Öneri	Çalışan Eşlere Tayin ve Atama Kolaylığı
Hedef Kitle	Çalışan Eşler
İlgili	T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kamu Kurumları, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Aile birliğinin korunması, çalışan eşlerin birlikte yaşamaya devam edebilmeleri için tayin ve atama süreçlerinin kolaylaştırılması.
Uygulama Yöntemi	- Çalışan eşler için tayin ve atama işlemleri daha esnek hale getirilebilir. - Kamu ve özel sektördeki kurumlar, eşlerin iş yerlerini birbirine yakınlaştıracak düzenlemeler yapabilir. - Eşlerin görev yerlerine atanması sırasında aile birliğinin ön planda tutulması ve tayin süreçlerinde daha fazla esneklik sağlanabilir. - İlgili kurumlar, çalışan eşlere yönelik olarak yer değişikliği talep etmelerini kolaylaştıran uygulamalar ve destekler sunarak, ailelerin birlikte vakit geçirmelerini teşvik edebilir. - Bu düzenlemeler, çalışan eşlerin aile bağlarını güçlendirecek, yaşam kalitelerini artıracak ve aile içindeki uyumu destekleyecektir.

No	26
Öneri	Ailelerin Katılabileceği Sanat Etkinliklerinin Teşviki
Hedef Kitle	Aileler, Çocuklar
İlgili	Belediyeler, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sanat Kurumları, Eğitim Kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin birlikte vakit geçirmelerini ve çocukların sanatsal gelişimlerini destekleyerek, toplumsal kültürel bağların güçlendirilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Anaokuldan itibaren, çocukların aileleriyle birlikte katılabilecekleri sanat etkinlikleri düzenlenebilir. - Etkinlikler arasında tiyatro, konser, sergi, el becerileri atölyeleri ve gösteriler gibi sanatsal faaliyetler yer alabilir. - Belediyeler, sanat etkinliklerinin ücretini karşılayarak, daha fazla aileye ulaşılmasını sağlayabilir. - Ayrıca, sanat etkinliklerine katılımı teşvik etmek için özel günlerde veya tatil dönemlerinde ailelere yönelik indirimler veya ücretsiz giriş imkânları sunulabilir. - Bu tür etkinlikler, ailelerin birlikte vakit geçirmelerini desteklerken, sanatsal gelişimlerine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

No	27
Öneri	MüsteHCen ve Aile Kurumunu Zedeleyici Yayınların Engellenmesi ve Cezalandırılması
Hedef Kitle	Toplum, Medya Kuruluşları
İlgili	Radio ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Medya Düzenleyici Kurumlar, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile değerlerini zedeleyen müsteHCen içeriklerin engellenmesi, toplumda aile kurumunun korunması ve sağlıklı medya içeriğinin üretiminin teşvik edilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Aile değerlerine zarar veren, müsteHCen ve toplumu olumsuz etkileyebilecek medya yayınlarının denetlenmesi ve bu tür içeriklerin yayınlardan kaldırılması sağlanabilir. - Medya kuruluşları, yayınladıkları içeriklerin toplumsal değerlerle uyumlu olup olmadığına dikkat edebilir. - MüsteHCen içeriklere karşı caydırıcı cezalar uygulanabilir ve medya düzenleyici kurumlar, bu tür yayınları izleyerek gerektiğinde yaptırımlar uygulayabilir. - RTÜK ve BTK gibi kurumların daha hızlı müdahale edebilmesi ve yayın durdurma, erişim engellenmesi gibi kararlara alternatif olan idari para cezası yaptırımlarının kamu menfaati ilkesi gözetilerek üst sınırlarının artırılması gerekmektedir. - Toplumu bilinçlendirmek amacıyla medya okuryazarlığı Sivil Toplum Kuruluşları aracılığıyla eğitimleri düzenlenebilir. - Bu adımlar, aile yapısını koruma ve toplumun kültürel değerlerini güçlendirme adına önemli bir katkı sağlayacaktır. / ... katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

No	28
Öneri	Aile Psikolojik Sağlık Taraması Günleri
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Sağlık Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Psikolojik Danışmanlık ve Rehabilitasyon Merkezleri
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin psikolojik sağlık durumlarının düzenli olarak takip edilmesi, erken teşhis ve müdahale ile aile içindeki olumsuz durumların önlenmesi ve aile bireylerinin psikolojik iyileşmesinin sağlanması.
Uygulama Yöntemi	- Ailelerin psikolojik sağlık durumlarını değerlendirebilmek amacıyla, belirli periyotlarla "Aile Psikolojik Sağlık Taraması Günleri" düzenlenebilir. - Bu günlerde, aile üyeleri için ücretsiz veya düşük ücretle psikolojik taramalar yapılabilir ve psikologlar tarafından danışmanlık hizmeti verilebilir. - Ayrıca, aile içindeki potansiyel sorunlar, stres seviyeleri ve iletişim problemleri üzerine rehberlik sağlanabilir. - Taramalar sonrası, ailelerin ihtiyaçlarına yönelik bireysel veya grup terapileri de önerilebilir. - Bu tür taramalar, ailelerin ruhsal sağlığını koruma ve olası sorunları erken aşamada tespit etme adına büyük bir fayda sağlayabilir.

No	29
Öneri	Aile Kavramı Güçlendirme
Hedef Kitle	Anaokulu, İlkokul, Ortaokul, Lise
İlgili	T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Okullar, Eğitim Kurumları
Hedeflenen Kazanım	Aile kavramının güçlendirilmesi, öğrencilerin aile yapısının önemini kavrayarak sağlıklı ve destekleyici aile ilişkileri geliştirmeleri.
Uygulama Yöntemi	- Okul müfredatına, öğrencilerin aile bağlarını güçlendirmeye yönelik hikâye dersleri veya içerikler eklenebilir. - Bu derslerde, aile yapısının önemi, aile bireylerinin birbirlerine olan sorumlulukları, saygı ve sevgi üzerine bilgiler verilebilir. - Ayrıca, aile ilişkilerinin güçlendirilmesi için doğru ve yanlış aile modelini anlatan kitaplar incelenebilir ve bu içerikler analiz edilip raporlanarak eğitimdeki yanlış anlamalar ve eksiklikler giderilebilir. - Aile kavramını anlatan ve öğrencileri aile bağlarını daha güçlü hale getirecek seminerler, atölyeler ve grup çalışmaları düzenlenebilir. - Aile müessesine zarar verebilecek yayınlar incelenebilir ve raporlanabilir. - Bu tür dersler ve içerikler, öğrencilerin ailelerine dair daha sağlıklı bir bakış açısı geliştirmelerini ve aile içindeki bağları güçlendirmelerini sağlayabilir.

No	30
Öneri	Üç ve Üzeri Çocuklu Ailelere Ücret Artışı
Hedef Kitle	Üç ve Üzeri Çocuklu Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kamu Kurumları, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Üç çocuk ve üzeri ailelerin mali yüklerinin hafifletilmesi, düşük gelirli ailelere ekonomik destek sağlanarak yaşam standartlarının iyileştirilmesi.
Uygulama Yöntemi	• Üç çocuk ve üzeri ailelere yönelik, devlet ve özel sektör işbirliğiyle mali destek sağlanabilir. Bu, gelir düzeyi düşük olan aileler için önemli bir teşvik olabilir. • Ailelerin gelirlerine belirli oranlarda ücret artışı yapılabilir veya vergi indirimleri gibi ekonomik avantajlar sunulabilir. • Ayrıca, üç çocuklu ailelere yönelik özel teşvikler, sosyal yardımlar ve doğrudan maddi destek programları hayata geçirilebilir. • Bu uygulamalar, çocuk sahibi olmayı teşvik ederken, ailelerin finansal açıdan daha rahat bir yaşam sürmelerine olanak tanıyacaktır. • Bu tür ekonomik teşvikler, ailelerin yaşam kalitesini artırırken, çocuk sayısını artırmayı da cesaretlendirebilir.

No	31
Öneri	Ailelere Özel Seyahat İndirimleri
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	TCDD (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları), T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Belediyeler, Kamu Kurumları, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin seyahatlerini daha ekonomik hale getirerek, aile birliğini güçlendirmek ve aile içi ilişkileri teşvik etmek.
Uygulama Yöntemi	• Kamu kurumları ve özel sektör, ailelere yönelik seyahat indirimleri uygulamalıdır. • Özellikle TCDD gibi devlet demir yolları, otobüs ve uçuş şirketleri, aileler için özel indirimler sunabilir. • Aile içindeki her birey için belirli oranlarda indirim sağlanarak, ailelerin seyahat etme olanağı artırılabilir. • Bu tür indirimler, ailelerin birlikte vakit geçirebileceği fırsatlar sunarak ekonomik yüklerini hafifletebilir ve aile birliğini teşvik edebilir. • Ayrıca, bu uygulamalar tatil sezonlarında daha geniş çapta uygulanabilir ve ailelerin seyahat etmeleri için fırsatlar sunulabilir. • Seyahat indirimleri, ailelerin ekonomik olarak daha erişilebilir hale gelmesiyle birlikte, aile bağlarını güçlendiren etkinlikler gerçekleştirmelerine olanak tanır.

No	32
Öneri	3 Ve Üzeri Çocuklu Ailelere Ulaşım İndirimi
Hedef Kitle	3 Ve Üzeri Çocuklu Aileler
İlgili	Belediyeler, Ulaşım Bakanlığı, Toplu Taşıma Kurumları
Hedeflenen Kazanım	3 ve üzeri çocuklu ailelerin ulaşım maliyetlerinin azaltılması, toplu taşımaya erişimlerinin kolaylaştırılması ve aile bütçesinin desteklenmesi.
Uygulama Yöntemi	• Toplu taşıma araçlarında, çok çocuklu ailelere yönelik belirli bir oranda indirim uygulanabilir. • Bu indirimler, şehir içi otobüs, tramvay, metro ve feribot gibi toplu taşıma araçlarında geçerli olabilir. • Ayrıca, aileler için özel kartlar veya indirimli biletler sunulabilir. • Bu uygulama, çok çocuklu ailelerin günlük ulaşım maliyetlerini hafifletir ve toplu taşımının daha erişilebilir hale gelmesini sağlar. • Belediye ve ulaşım kurumları, bu tür indirimleri ailelerin yaşam standartlarını iyileştirecek şekilde yaygınlaştırabilir.

No	33
Öneri	Geniş Ailelere Araç Alımında İndirim
Hedef Kitle	Geniş Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Ticaret Bakanlığı, Otomotiv Sektörü, Devlet Kurumları
Hedeflenen Kazanım	Geniş ailelerin araç alım maliyetlerinin azaltılması, ulaşımda kolaylık sağlanarak aile içindeki bireylerin daha rahat bir yaşam sürmelerinin desteklenmesi.
Uygulama Yöntemi	- Geniş ailelere, araç alımlarında devlet tarafından yüzde 25 oranında indirim sağlanabilir. - Bu indirim, geniş ailelerin özellikle büyük araçlar alırken karşılaştıkları mali zorlukları azaltabilir. - Ayrıca, indirimli fiyatlar, ailelerin daha uygun fiyata büyük araçlar alabilmelerini sağlayarak, aile üyelerinin ulaşımını kolaylaştırır. - Bu indirim programı, belirli şartlar altında uygulanabilir ve araç alımında ailelerin ekonomik yükünü hafifletebilir.

No	34
Öneri	Akrabalarla İlişkileri Güçlendirmek İçin Projeler
Hedef Kitle	Aileler, özellikle dedeler, babaanneler, ananeler
İlgili	Yerel Yönetimler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Akraba ilişkilerinin güçlendirilmesi, büyükanneler ve büyükbabaların aile içindeki rollerinin etkinleştirilmesi ve aile içindeki kuşaklar arası bağların kuvvetlendirilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Başakşehir Belediyesi gibi yerel yönetimler, torunlarına bakan anneanne ve babaannelere maddi destek sağlayarak akraba ilişkilerini güçlendiren projeler geliştirebilir. - Bu projeler, yaşlı bireylerin aile içindeki rollerini pekiştirmeyi ve aile bağlarını kuvvetlendirmeyi amaçlar. - Ayrıca, büyükanneler ve büyükbabalar için sosyal etkinlikler, danışmanlık hizmetleri ve grup toplantıları düzenlenebilir. - Bu tür projeler, yaşlı bireylerin toplumda daha aktif ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini teşvik ederken, genç nesillere aile değerlerini aktarmada da önemli bir rol oynar.

No	35
Öneri	“Geniş Aile” Kavramının Hukuki Olarak Tanımlanması
Hedef Kitle	Hukuk, Devlet Kurumları
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Adalet Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi
Hedeflenen Kazanım	Geniş ailelerin hukuki statüsünün netleştirilmesi, yasal haklarının belirlenmesi ve geniş ailelerin devlet tarafından daha fazla tanınması ve desteklenmesi.
Uygulama Yöntemi	- Geniş aile yapısının hukuki olarak tanımlanması için, yasal düzenlemeler yapılmalıdır. - Aile hukukuna yönelik değişikliklerle, geniş ailelerin tanımı netleştirilmelidir. Örneğin, ailede toplam çocuk sayısı en az 3 olan aileler geniş aile olarak tanımlanabilir. - Ayrıca, geniş ailelere yönelik sosyal destekler (vergi indirimi, sosyal hizmetler vb.) artırılabilir. - Bu düzenleme, geniş ailelerin sosyal ve ekonomik açıdan daha fazla desteklenmesini ve tanınmasını sağlar ve geniş aileye teşvik edilmiş olur.

No	36
Öneri	Toplumsal Değerlerin Korunması İçin Politikalar
Hedef Kitle	Devlet Kurumları, Sivil Toplum Kuruluşları
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Adalet Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Toplumsal değerlerin, kültürün ve aile yapısının korunması, cinsiyetsizleştirmeye karşı somut adımların atılması
Uygulama Yöntemi	- Devlet ve sivil toplum kuruluşları, toplumsal değerlerin korunmasına yönelik çeşitli politikalar geliştirebilir. - Bu politikalar, cinsiyet kimlikleri ve aile yapısına dair yapılan manipülasyonların engellenmesini amaçlar. - Cinsiyetsizleştirme ve toplumsal değerleri zayıflatan faaliyetler, hukuki ve toplumsal düzeyde düzenlemelerle engellenebilir. - Aile yapısının önemine vurgu yapan kamu kampanyaları, seminerler ve eğitim programları düzenlenebilir. - Bu politikalar, toplumun geleneksel ve kültürel değerlerini güçlendirmeyi hedefler.

No	37
Öneri	Okullarda Çocuklarla Çerçeleştirilen Etkinliklere Ailelerin de Aktif Katılımını Sağlamak
Hedef Kitle	Okullar, Aileler
İlgili	T.C .Milli Eğitim Bakanlığı, Okullar, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki iletişimin güçlendirilmesi, toplumsal bağların pekiştirilmesi ve okul-aile işbirliğinin artırılması.
Uygulama Yöntemi	- Okullar, kermesler, ulusal bayram kutlamaları gibi etkinliklerde aileleri de aktif bir şekilde dâhil edebilir - Ailelerin çocuklarıyla birlikte etkinliklere katılımı, hem okul hem de aile içi ilişkileri güçlendirir. - Aileler, etkinliklerde organizasyonel görevler alabilir, çocuklarıyla birlikte hazırlıklar yapabilir ve etkinliklerde aktif rol oynayabilir. - Ayrıca, bu tür etkinliklerde toplumsal değerler, kültürel öğeler ve aile birliği vurgulanabilir. - Okullar, ailelerin katılımını teşvik eden programlar düzenleyebilir ve etkinliklerde ailelerin çocuklarıyla daha fazla vakit geçirmelerini sağlayacak fırsatlar yaratabilir.

No	38
Öneri	Her Aileye Bir Terapist Atanmalı
Hedef Kitle	Tüm Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Sağlık Bakanlığı, Belediyeler
Hedeflenen Kazanım	Aile içi ilişkilerin güçlendirilmesi, aile içindeki sorunların erken dönemde çözülmesi ve psikolojik destek sağlanması.
Uygulama Yöntemi	- Her aileye, aile içindeki ilişkiler, çocuk gelişimi ve diğer sorunlar hakkında destek sağlayacak bir terapist atanabilir. - Terapistler, ailelerin yaşadığı duygusal, psikolojik ve sosyal sorunlara profesyonel destek sunar. - Bu destek, ailelerin daha sağlıklı ve uyumlu bir şekilde iletişim kurmalarını sağlar. - Ayrıca, terapistler, ailelerin içindeki gerilimleri ve çatışmaları azaltmak için çözüm odaklı çalışabilir ve gerektiğinde grup terapileri ya da bireysel danışmanlık hizmetleri verebilir.

No	39
Öneri	Aile İlişkilerini Güçlendiren Dijital Oyun Tasarımı
Hedef Kitle	Aileler, Çocuklar
İlgili	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Dijital Oyun Geliştiricileri
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki iletişimi güçlendirme, empati geliştirme ve aile üyelerinin birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlama.
Uygulama Yöntemi	- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından geliştirilebilecek bir dijital oyun, aile içindeki bireylerin bakış açılarını birbirine daha yakın hale getirebilir. - Bu oyun, ebeveynlerin ve çocukların çevreyi ve yaşamı şekillendirdiği bir dünyada, her aile üyesinin kendi karakteriyle oynadığı ve diğer aile üyelerinin bakış açısından dünyayı deneyimlediği bir platform sunabilir. - Oyun, aile üyelerinin birlikte vakit geçirmelerini teşvik eder ve aile içindeki ilişkilerin güçlenmesini sağlar. - İçeriğinde, aile içindeki değerler, sorumluluklar ve empatiyi vurgulayan bölümler yer alır. - Oyuncular, birlikte çalışmayı ve ortak kararlar almayı gerektiren bölümlerle aile dinamiklerini pekiştirir. - Dijital oyun, hem eğitici hem de eğlenceli olmalı, böylece aileler oyun oynarken birbirleriyle iletişim kurarak öğrenirler.

No	40
Öneri	Yaş Grubuna Göre Aile Bağlarını Güçlendirecek Fiziksel Oyun Kitapçığı Hazırlanması
Hedef Kitle	Aileler, Çocuklar (Farklı Yaş Grupları)
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki bağları güçlendirme, çocukların gelişimine katkı sağlama ve aile üyelerinin birlikte fiziksel etkinliklere katılmalarını teşvik etme.
Uygulama Yöntemi	- Aile bağlarını güçlendirecek fiziksel oyunlar, farklı yaş gruplarına hitap edecek şekilde tasarlanmış bir kitapçık aracılığıyla sunulabilir. - Kitapçık, ebeveynlerin ve çocukların birlikte oynayabileceği oyunlar, fiziksel aktiviteler ve grup çalışmaları içerebilir. - Oyunlar, her yaş grubunun fiziksel yeteneklerine uygun şekilde çeşitlendirilebilir. - Kitapçık, aile üyelerinin birlikte eğlenerek aktif bir şekilde vakit geçirmelerini teşvik eder. - Ayrıca, fiziksel oyunlar ve aktiviteler, aile içindeki iş birliğini ve iletişimi geliştirecek şekilde planlanabilir. - Grup çalışmaları, aile bireylerinin birbirleriyle uyum içinde hareket etmelerini sağlayarak bağlarını güçlendirebilir.

No	41
Öneri	Üç veya Daha Fazla Çocuklu Ailelere Ücretsiz Kurslar
Hedef Kitle	3 veya daha fazla çocuğu olan aileler
İlgili	Belediyeler, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Üç veya daha fazla çocuk sahibi ailelerin sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımını artırmak, aile içindeki bağları güçlendirmek ve çocukların fiziksel gelişimlerine katkı sağlamak.
Uygulama Yöntemi	- Belediyeler, üç veya daha fazla çocuğu olan ailelere, yüzme, güreş, basketbol gibi spor kurslarında ücretsiz katılım imkanı sunabilir. - Bu kurslar, aile üyelerinin birlikte vakit geçirmelerini sağlar ve çocukların fiziksel gelişimlerini destekler. - Ebeveynler ve çocuklar, spor yaparak sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemeye teşvik edilir. - Belediyeler, bu tür kursların düzenlenmesini sağlayarak ailelerin sosyal hayata katılımını kolaylaştırabilir ve aile içindeki işbirliği ruhunu pekiştirebilir. - Ücretsiz kurslar, düşük gelirli ailelerin fırsat eşitliğinden faydalanmalarını sağlar.

No	42
Öneri	Toplumsal Yozlaşmayı Önlemek İçin RTÜK Faaliyetlerinin Artırılması
Hedef Kitle	Toplum, medya izleyicileri
İlgili	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Medya Kuruluşları, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Toplumsal yozlaşmayı engellemek, aile yapısına zarar verebilecek medya içeriklerini sınırlandırmak ve toplumsal değerleri korumak.
Uygulama Yöntemi	- RTÜK, toplumsal yozlaşmaya neden olabilecek medya içeriklerine karşı daha etkili denetimler yapmalıdır. - Aile yapısını ve toplumsal değerleri zedeleyen içeriklerin yayılmasını engellemek için düzenleme ve denetleme faaliyetleri güçlendirmek amacıyla ilgili yasal düzenlemeler yapılması faydalı görülmektedir. - Toplumu olumsuz etkileyebilecek söylemlere sahip içeriklere karşı çeşitli önlemler alınabilir. - Örneğin, tartışma veya reality şovlarında aile yapısını ve toplumsal değerleri bozan söylemleri barındıran katılımcılara, Rusya'daki gibi sembolik önlemler (örneğin, yüz maskesi takma) uygulanabilir. - Bu tür uygulamalar, katılımcıların toplumu olumsuz etkileyebilecek mesajların yayılmasını engeller. - Medya içeriklerinin toplumsal normlara uygunluğunu denetlemek için Sivil Toplum Kuruluşları tarafından sıkı denetim mekanizmaları kurulabilir.

No	43
Öneri	Üç Çocuk ve Üzeri Ailelere Ücretsiz Sağlık Hizmetleri
Hedef Kitle	Üç Çocuk ve Üzeri Aileler
İlgili	T.C. Sağlık Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Üç çocuklu ailelerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak, ailelerin sağlık yüklerini hafifletmek ve toplumsal sağlık düzeyini yükseltmek.
Uygulama Yöntemi	- Üç çocuklu ailelere, devlet tarafından ücretsiz sağlık hizmetleri sunulabilir. - Bu hizmetler, çocukların rutin sağlık kontrolleri, aşılar, diş sağlığı hizmetleri ve aile bireylerinin sağlık ihtiyaçlarını kapsayabilir. - Ailelerin sağlık harcamalarının önemli bir kısmı devlet tarafından karşılanabilir; böylece aileler maddi olarak rahatlatılabilir ve sağlık hizmetlerine daha kolay erişim sağlanabilir. - Ayrıca, bu uygulama, düşük gelirli ailelerin sağlık alanında fırsat eşitliğinden faydalanmalarını sağlar. - Çocukların sağlık gelişimini destekleyerek, daha sağlıklı bir neslin yetişmesine katkı sağlar.

No	44
Öneri	Düğün Yardımı
Hedef Kitle	Yeni evlenen çiftler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Beyaz Eşya Satıcıları, Mobilyacılar, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Yeni evlenen çiftlerin maddi yüklerini hafifletmek, evlilik süreçlerinin daha sağlıklı bir şekilde başlamasına katkı sağlamak ve aile kurumunu güçlendirmek.
Uygulama Yöntemi	- Yeni evlenen çiftlere, maddi destek sağlayacak bir düğün yardımı programı oluşturulabilir. - Bu yardım, beyaz eşya, mobilya ve temel ev eşyalarının temininde kullanılmak üzere verilebilir. - Belediyeler ve özel sektörle iş birliği yaparak, düğün yapacak çiftlere belirli oranda indirimli ürünler ve hizmetler sunulabilir. - Beyaz eşya satıcıları ve mobilyacılar, yeni evlenen çiftlere yönelik kampanyalar düzenleyerek, çiftlerin ev kurma sürecindeki maliyetleri azaltabilir. - Düğün masraflarını karşılamada zorluk çeken çiftlere, devlet tarafından verilecek bir maddi destek ile evlilik sürecinin sorunsuz başlaması teşvik edilebilir.

No	45
Öneri	Çocuk Yaşlarına Özel Çocuk Parklarının Yapılması
Hedef Kitle	Çocuklar (0-6 Yaş, 6-10 Yaş, 10-15 Yaş, 15-18 Yaş)
İlgili	Yerel Yönetimler, Belediyeler, Çocuk Gelişimi Uzmanları
Hedeflenen Kazanım	Farklı yaş gruplarındaki çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun oyun alanları oluşturmak, çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerini desteklemek, güvenli ve eğlenceli bir ortam sağlamak, sosyalleşmelerine katkı sağlamak.
Uygulama Yöntemi	- Çocukların yaşlarına göre özel olarak tasarlanmış oyun parkları oluşturulmalıdır. - Bu parklar, sadece çocukların oyun ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp, aynı zamanda ailelerin birbirleriyle tanışıp sosyalleşebileceği bir ortam sunmalıdır. - Oyun alanları, yaş gruplarına uygun güvenli ve eğitici etkinliklerle donatılmalıdır. - Ailelerin rahatça vakit geçirebileceği dinlenme alanları ve sosyal etkileşim fırsatları sağlanmalıdır. - Ailelerin bir araya gelerek sosyal bağlarını güçlendirmelerini teşvik eden etkinlikler ve etkinlik alanları parkta yer alabilir.

No	46
Öneri	Süresiz Nafaka Uygulaması ve Adaletsizlikler
Hedef Kitle	Evlilik Çiftleri, Boşanmış Ebeveynler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Adalet Bakanlığı, Hukuk Uzmanları
Hedeflenen Kazanım	Nafaka yükümlülüklerinin daha adil ve dengeli bir şekilde belirlenmesi, nafaka sürelerinin ve tutarlarının taraflar arasında adaletli bir şekilde dağıtılması. Boşanmış bireylerin ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarına yardımcı olacak düzenlemeler yapılması.
Uygulama Yöntemi	- Süresiz nafaka uygulamaları, boşanmış bireyler arasında ciddi adaletsizliklere yol açabilmektedir. - Nafaka ödemeleri, belirli bir süreyle sınırlandırılabilir ve her iki tarafın ekonomik durumları dikkate alınarak yeniden düzenlenebilir. - Nafaka miktarı, tarafların mali gücü ve yaşam standartları göz önünde bulundurularak belirlenebilir; ödemelerin sürekliliği ise, tarafların kendi ekonomik bağımsızlıklarını kazanabilmelerini sağlayacak şekilde düzenlenebilir. - Nafaka ödemelerinin evlilik süresi gözetilerek yapılması, tarafların yeniden yapılanma süreçlerinde dengeyi koruyarak adaletsizliğin önüne geçilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

No	47
Öneri	Aile Temalı Televizyon İçeriklerinin Kamu Kuruluşları Tarafından Desteklenmesi
Hedef Kitle	Toplum, Aileler
İlgili	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu), Medya Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki ilişkilerin güçlenmesi, toplumda aile değerlerinin pekiştirilmesi ve sağlıklı aile yapılarının oluşturulmasına katkı sağlanması.
Uygulama Yöntemi	- Devlet, aile yapısını güçlendiren ve toplumsal değerleri yücelten televizyon içeriklerinin üretimine destek verebilir. - Bu içerikler, aile içindeki ilişkileri ve bireylerin birbirlerine karşı sorumluluklarını vurgulayan, eğitici ve eğlenceli programlar olabilir. - Televizyon programları, ailelerin değerlerini pekiştirecek şekilde kurgulanabilir ve aile içi iletişimi teşvik edebilir. - Ailelerin birlikte izleyebileceği, toplumsal sorumlulukları ön plana çıkaran içerikler, toplumsal bağları güçlendirebilir. - Ayrıca, programlar hem eğlendirici hem de öğretici olabilir; izleyicilerin hem keyif almasını hem de önemli değerler üzerinde düşünmesini sağlayabilir.

No	48
Öneri	Kreş ve Okul Öncesi Eğitim Desteği
Hedef Kitle	Çocuklar, Anneler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Özel Sektör
Hedeflenen Kazanım	Çocukların erken yaşta kaliteli eğitim alması, annelerin iş hayatında daha verimli olabilmesi, ailelerin ekonomik yüklerinin hafifletilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Kreş ve okul öncesi eğitim, çocukların gelişiminde kritik bir rol oynar ve annelerin iş gücüne katılımını artırır. - Bu eğitimler, çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel becerilerini erken yaşta geliştirmelerine yardımcı olur. - Aynı zamanda annelere, çocuklarının bakımı konusunda güven sağlayarak iş gücüne katılımda esneklik ve fırsat tanır. - Kreş ve okul öncesi hizmetler, ailelerin yaşam kalitesini artırırken, toplumda kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmasını da destekler.

No	49
Öneri	Üniversitelerde Aile Yapısını Güçlendirecek Ders
Hedef Kitle	Üniversite Öğrencileri
İlgili	Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Üniversiteler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Üniversite öğrencilerinin aile yapısını daha iyi anlamaları, aile içi iletişim becerilerinin gelişmesi ve aile değerlerinin güçlendirilmesi.
Uygulama Yöntemi	- Bu ders, üniversite öğrencilerine aile yapısının önemini, aile içi ilişkileri ve toplumsal etkilerini öğretirken, aynı zamanda öğrencilerin empati kurma ve çözüm odaklı düşünme becerilerini geliştirir. - Öğrencilerin aile değerleri üzerine bilinçli olmaları, toplumsal yapıyı güçlendirecek önemli bir adım olabilir. - Ders, öğrencilere aile içindeki dinamikleri anlamalarını sağlayarak, toplumun genelinde daha sağlıklı ilişkilerin kurulmasına katkı sunar. - Ayrıca, empati ve çözüm odaklı düşünme becerileri, öğrencilerin hem kişisel hem de profesyonel yaşamlarında daha sağlıklı iletişim kurmalarını sağlar.

No	50
Öneri	Üniversitelerde Evli Çiftlere Burs Verilmesi
Hedef Kitle	Üniversite Öğrencileri, Evli Çiftler
İlgili	Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Üniversiteler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Aile yaşamını desteklemek, evli çiftlerin eğitim süreçlerini kolaylaştırmak ve ailelerin ekonomik yükünü hafifletmek.
Uygulama Yöntemi	- Evli çiftlere yönelik burs programları, aile kurumunun desteklenmesi adına önemli bir adım olabilir. - Bu burslar, çiftlerin eğitim süreçlerini aksatmadan aile yaşamlarını dengelemelerine yardımcı olur ve eğitimde fırsat eşitliğini artırır. - Böyle bir uygulama, toplumsal değerleri pekiştirmeye, aile birliğini güçlendirmeye ve evli çiftlerin daha sağlıklı bir eğitim süreci geçirmelerine olanak tanır. - İbn Haldun Üniversitesi'nde uygulanan örnek, bu tür bir programın başarılı bir şekilde hayata geçirilebileceğini gösteren bir model olabilir.

No	51
Öneri	Evlilik ve Aile Eğitimi
Hedef Kitle	Üniversite Öğrencileri, Yeni Evlenecek Çiftler
İlgili	Üniversiteler, AT.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Üniversite öğrencilerine ve yeni evlenecek çiftlere sağlıklı evlilik ve aile yapısı kurma becerisi kazandırmak, iletişim ve ilişki yönetimi konularında bilinç oluşturmak.
Uygulama Yöntemi	• Evlilik ve aile eğitimi, üniversite öğrencilerine ve yeni evlenecek çiftlere sağlıklı ilişkiler kurmayı öğretmek amacıyla seminerler, atölyeler ve dijital platformlar üzerinden verilebilir. • Eğitimler, bireysel gelişimi desteklerken çiftlerin birlikte çalışarak pratik deneyimler kazanmalarını sağlar. • Bu süreç, çiftlerin iletişim becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olur ve sağlıklı aile yapıları oluşturulmasına katkı sağlar. • Eğitimler, çiftlerin birlikte problem çözme, empati kurma ve işbirliği yapma gibi becerilerini geliştirerek, evlilik öncesi ve sonrası daha sağlam bir temel atmalarına olanak tanır.

No	52
Öneri	Aile Temalı Çalıştaylar Düzenlenmesi
Hedef Kitle	Toplum, Öğrenciler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile kavramı hakkında toplumsal farkındalık oluşturmak, farklı görüşlerin paylaşılmasını sağlayarak aile yapısının güçlendirilmesine katkıda bulunmak.
Uygulama Yöntemi	• Aile temalı çalıştaylar, toplumun farklı kesimlerinden katılımcılarla düzenlenebilir. • Bu çalıştaylar, katılımcıların aileye dair bakış açılarını geliştirmelerine ve toplumsal değerlerin korunmasına yönelik önerilerde bulunmalarına olanak tanır. • Etkinlikler, farklı yaş grupları ve sosyal statülerden katılımcılarla zenginleştirilebilir, böylece çeşitliliğin getirdiği farklı perspektiflerden faydalanılır. • Katılımcılar, aile yapısının toplumsal rolünü daha derinlemesine anlayarak, bu alanda yapılacak iyileştirmelere yönelik katkılar sunabilirler.

No	53
Öneri	Ev Ekonomisi Kursları
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Belediyeler, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin maddi kazançlarını daha verimli yönetmelerini sağlamak, ev ekonomisini daha sürdürülebilir hale getirmek.
Uygulama Yöntemi	- Ev ekonomisi kursları, aile bireylerinin gelirlerini doğru ve verimli bir şekilde yönetmelerine yardımcı olmak amacıyla düzenlenebilir. - Kurslar, bütçe yönetimi, tasarruf yöntemleri, alışveriş stratejileri ve ekonomik krizlere karşı hazırlıklı olma gibi konuları içerebilir. - Belediyeler ve kamu kurumları tarafından ücretsiz veya düşük ücretli olarak sunulabilir, böylece daha geniş bir kesime ulaşılması sağlanır. - Bu tür kurslar, ailelerin mali açıdan daha bilinçli kararlar almasını sağlayarak, ekonomik stresin azaltılmasına katkı sunar. - Ayrıca, aile içindeki finansal dayanıklılığı artırarak, toplumsal refahın güçlenmesine yardımcı olabilir.

No	54
Öneri	Üniversitelerde Evlenen Öğrencilere Kira Yardımı
Hedef Kitle	Üniversite Öğrencileri
İlgili	Üniversiteler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Üniversite öğrencilerinin evliliklerini sürdürebilmeleri için ekonomik destek sağlanması, aile yaşamını desteklemek ve öğrencilerin eğitim sürecine odaklanmalarını kolaylaştırmak.
Uygulama Yöntemi	- Üniversiteler, evlenen öğrencilere kira yardımı ve artırılmış nakdi burslar sunarak, evlilik ve eğitim süreçlerini aynı anda yürütmelerini destekleyebilir. - Bu yardımlar, öğrencilere ekonomik açıdan rahatlama sağlarken, aile yaşamlarını sürdürebilmelerini kolaylaştırır. - Uygulama, üniversitelerin öğrencilere sağladığı destek paketlerinin bir parçası olarak düzenlenebilir. - Evli öğrenciler, maddi yüklerini hafifleterek akademik başarılarına daha fazla odaklanabilir ve ailelerinin bakımını daha iyi sağlayabilir. - Bu tür bir uygulama, üniversite ortamında aile kurumunun desteklenmesine ve öğrencilere daha sağlıklı bir eğitim süreci sunulmasına olanak tanır.

No	55
Öneri	Üniversitelerde "Aile" Merkezli Bölümler, Komisyonlar, Kürsüler ve Araştırma Merkezleri Kurulması
Hedef Kitle	Üniversite Öğrencileri, Akademisyenler, Araştırmacılar
İlgili	Üniversiteler, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Aile yapısı ve evlilik üzerine yapılan bilimsel çalışmaların artırılması, toplumsal aile değerlerinin güçlendirilmesi ve aile içi ilişkilerin iyileştirilmesi.
Uygulama Yöntemi	• Üniversitelerde aile yapısı, evlilik ve ilişkiler üzerine özel bölümler, kürsüler ve araştırma merkezleri kurulabilir. • Bu merkezlerde, aile yapısının farklı yönleri üzerine akademik çalışmalar yapılabilir ve toplumsal aile dinamikleri üzerine derinlemesine araştırmalar gerçekleştirilebilir. • Aile içi ilişkiler, evlilik sorunları ve toplumsal aile değerlerine dair komisyonlar oluşturulabilir. • Bu komisyonlar, aileyi etkileyen sorunlara çözüm odaklı projeler geliştirerek, topluma faydalı bilgiler sağlayabilir. • Araştırmalar ve projeler, hem akademik çevreye hem de genel halka aile ilişkileri ve aile yapısının korunması adına rehberlik edebilir.

No	56
Öneri	Aile Vakıfları Kurulması
Hedef Kitle	Aileler, Toplum
İlgili	Sivil Toplum Kuruluşları, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Yerel Yönetimler
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin ve toplumsal yapının güçlendirilmesi, aile içindeki ilişkilerin iyileştirilmesi ve sosyal destek sistemlerinin artırılması.
Uygulama Yöntemi	- Aile vakıfları, aile içi ilişkileri güçlendirmek ve aile bireylerine yönelik çeşitli destekler sağlamak amacıyla kurulabilir. - Bu vakıflar, eğitim, psikolojik destek, hukuki yardımlar ve aile içi şiddet gibi konularda hizmet verebilir. - Ayrıca, aile yapısına yönelik projeler ve sosyal sorumluluk çalışmaları düzenlenebilir. - Vakıflar, aile içindeki iletişim ve dayanışmayı artırarak, toplumda aileye dair farkındalık oluşturabilir. - Bu çalışmalara katılım, aileyi daha sağlam bir yapıya kavuşturmayı ve toplumsal ilişkilerin güçlenmesini hedefler.

No	57
Öneri	Şehir Meydanlarında Çocuk Bakım Odaları' Çocuk Bakım Alanları
Hedef Kitle	Çocuklu Aileler
İlgili	Yerel Yönetimler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Çocuklu ailelerin; emzirme, yemek yedirme, alt/üst değiştirme gibi çocuklarının temel bakım ihtiyaçlarını güvenli bir şekilde karşılamalarına yardımcı olmak
Uygulama Yöntemi	• Şehir meydanlarına çocuk bakım odaları/alanları eklenebilir. • Bu alanlar çocuklar için güvenli bir bakım ortamı sunulur ve ebeveynler, çocuklarının bakımını kolayca temin edebilir. • Aileler çocuklarının bakımlarını rahatlıkla yapabilmeleri için oda içerisinde bölümler (lavoba ihtiyaçları, emzirme ihtiyaçları, giyinme ihtiyaçları, yıkanma ihtiyaçları, yemek ihtiyaçları...) oluşturulabilir. • Bu hizmet durumuna göre ücretli veya ücretsiz şekilde sağlanabilir.

No	58
Öneri	Ailenin Katılımına Uygun STK Faaliyetleri (Aile Kampları...)
Hedef Kitle	Aileler, Çocuklar
İlgili	Sivil Toplum Kuruluşları, Yerel Yönetimler, T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin sosyal etkinliklere daha aktif katılımını sağlamak, aile içindeki bağları güçlendirmek ve çocukların gelişimine katkı sağlamak.
Uygulama Yöntemi	• Sivil toplum kuruluşları, Aile Kampları formatında, ailelere yönelik etkinlikler düzenleyebilir. • Bu etkinliklerde, çocuklara özel oyun alanları, atölyeler ve ebeveynlerin çocuklarıyla birlikte katılabilecekleri etkinlikler organize edilebilir. • Ayrıca, bebek bakım ve emzirme alanları ayrılarak, ailelerin daha rahat bir ortamda sosyal faaliyetlere katılmaları sağlanabilir. • Bu tür etkinlikler, ailelerin birlikte vakit geçirmelerini teşvik ederken, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. • Aileler arasındaki bağları güçlendiren bu faaliyetler, toplumsal dayanışmayı artırarak, ailelerin birbirleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurmalarını sağlar.

No	59
Öneri	Aile Yapısına Zedeleyecek Yayınlar Yönelik Şikâyet Mekanizmalarının Etkinliğinin Artırılması
Hedef Kitle	Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları
İlgili	RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu), T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Aile yapısını zedeleyebilecek medya içeriklerinin denetimini artırmak ve toplumda bu tür içeriklere karşı duyarlılığı artırmak.
Uygulama Yöntemi	- Aileyi olumsuz etkileyebilecek yayınlar karşı, vatandaşların şikâyetlerini kolayca iletebileceği bir platform veya mekanizma oluşturulmalıdır. - Bu platformda yayınlanan içeriklerle ilgili şikâyetler alınabilir ve Sivil Toplum Kuruluşları ile ilgili bakanlıkların iş birliği çerçevesinde değerlendirilmesi sağlanabilir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun (BTK) etkinliğinin artması ve ihbarweb.org.tr gibi hizmetlerin daha çok kitlelere ulaşması için tanıtım ve benzeri yaygınlaştırma çalışmalarının yapılması gerekmektedir. - Şikâyetler doğrultusunda, medya içeriklerinin aile değerlerine uygunluğu denetlenebilir ve gerekirse düzenlemeler yapılabilir. - Bu mekanizma, toplumda medya içeriklerinin sorumlu bir şekilde sunulmasına olanak tanırken, ailelerin korunmasına yönelik toplumsal sorumluluk bilincini güçlendirir. - Aynı zamanda, vatandaşların görüş ve şikâyetlerini iletebileceği bir alan sunarak, toplumun sesinin duyulmasını sağlar.

No	60
Öneri	Evlilik Hakkında Kamu Spotları
Hedef Kitle	Toplum, Evliler
İlgili	Devlet Televizyonları, Medya Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Toplumda sağlıklı evlilik anlayışını yaymak, evlilikteki sorumlulukları ve ilişkilerin önemini anlatmak.
Uygulama Yöntemi	- Devlet kanalları ve medya kuruluşları aracılığıyla, toplumun önde gelen isimlerinin (eğitimciler, akademisyenler, sanatçılar, sporcular) evlilik hakkında görüş ve tecrübelerini aktardığı kısa kamu spotları yayınlanabilir. - Bu spotlar, izleyicilere evliliğin gerekliliklerini, iletişimin önemini ve sağlıklı ilişki kurma yollarını kısa ve etkili bir şekilde anlatmayı hedefler. - Evlilik kurumuna dair pozitif bir farkındalık yaratmak için bu tür kamu spotları sıkça yayınlanabilir, böylece toplumsal değerler güçlendirilir. - Spotlar, izleyicilere evlilikle ilgili pratik bilgiler sunarken, aynı zamanda evliliğin sağlıklı bir temele dayandırılmasına dair motivasyon sağlar

No	61
Öneri	“Aileler Gezisi” Programları
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	Belediyeler, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Hedeflenen Kazanım	Ailelerin birlikte hoş vakit geçirmesini sağlamak.
Uygulama Yöntemi	• Belediyeler ve turizm bakanlıkları, ailelerin birlikte vakit geçirebileceği, eğitici ve eğlenceli geziler düzenleyebilir. • Program kapsamında doğal parklar, müzeler, tarihi alanlar, hayvanat bahçeleri gibi farklı destinasyonlara geziler düzenlenebilir. • Gezilerde rehberlik hizmeti sunularak, ziyaret edilen yerler hakkında bilgi verilebilir ve ailelere kültürel, tarihi ve doğal zenginlikler hakkında öğretici bir deneyim sunulabilir. • Bu geziler, aile içindeki bağları güçlendirmek, çocukların yeni bilgiler edinmesini sağlamak ve ailelerin stres atmalarına yardımcı olmak amacıyla tasarlanabilir. • Ayrıca, aileler arasında iletişimi artırarak, birlikte vakit geçirme ve ortak deneyimler yaratma fırsatı sunar.

No	62
Öneri	Lunaparklarda Aile Günleri Düzenlenmesi
Hedef Kitle	Aileler
İlgili	Lunaparklar, Belediyeler
Hedeflenen Kazanım	Aile içindeki bağları güçlendirmek, aile bireylerinin birlikte vakit geçirmelerini teşvik etmek ve eğlenceli bir ortamda iletişimi artırmak.
Uygulama Yöntemi	- Lunaparklar, özel aile günleri düzenleyerek, aile bireylerinin birlikte eğlenceli aktiviteler yapmalarına olanak tanıyabilir. - Bu etkinlikler, ailelere özel indirimler ve promosyonlar sunularak daha erişilebilir hale getirilebilir, böylece her gelir seviyesinden aileler katılabilir. - Aile günleri kapsamında, çeşitli oyunlar, yarışmalar, grup etkinlikleri ve çocuklar için özel alanlar düzenlenebilir. - Bu etkinlikler, ailelerin birlikte vakit geçirmelerini teşvik ederken, eğlenceli bir ortamda aile içindeki bağları güçlendirmeye yardımcı olabilir. - Ayrıca, aile bireylerinin birlikte keyifli zaman geçirmeleri, stres atmalarına ve iletişim becerilerini artırmalarına olanak tanır.

No	63
Öneri	Cinsiyetsizleştirme ve Cinsel Kimlik Karmaşasına Karşı Önlemler
Hedef Kitle	Sapkın Akımlar, Birey ve nesil üzerinde olumsuz etki oluşturan yapılar
İlgili	T.C. Adalet Bakanlığı, RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu), Sivil Toplum Kuruluşları, Medya Kuruluşları
Hedeflenen Kazanım	Toplumun ahlak yapısını bozacak ve aile yapısına zarar verecek sapık ve sapkın benzeri akımlara, propagandalara, dayatmalara ve yayınlara karşı somut ve caydırıcı adımların atılması
Uygulama Yöntemi	- Türk Ceza Kanunu ve muhtelif ceza kanunlarımızda gerekli yasal değişikliklerin yapılarak sapkın akımların ve propagandasının yapılması açıkça suç olarak nitelendirilmeli ve ilgili hükümler uyarınca 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu çerçevesinde gerekli düzenlemelerin yapılması tavsiye olunur. - Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), toplumun değerlerini gözeterek, aile yapısını zedeleyebilecek, gençlerin kimlik gelişimini olumsuz etkileyebilecek (Sapkın akımlar, cinsiyetsizleştirme faaliyetleri, birey ve nesil üzerinde olumsuz etki oluşturan yapılar) denetim görevini etkin şekilde yerine getirmeli; neslin devamına zarar verecek sapkınlıklara, yayınlayanlara ve özendirenlere karşı yaptırım cezaları vermesi, caydırıcı ve önleyici tedbirler alması gerekmektedir. - Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar), gençleri olumsuz etkileyebilecek görsel, işitsel ve yazılı içeriklerin takibinde aktif rol oynayabilir; kamuoyunu bilinçlendirmeye yönelik yapıcı uyarı ve bildirim mekanizmaları geliştirebilir. - STK'lar ve alanında uzman kurumlar, sapkın akımlara bulaşmış bireylere yönelik bilinçlendirici ve yönlendirici programlar düzenleyebilir; bu süreçte nefreti ve kini körükleyen tutum ve davranışlar yerine rehberlik çalışmaları yürütebilir. - Nesli, aileyi ve toplum yapısını tehdit eden küresel sapkın akımlara karşı, devletin anayasal çerçevede toplumun huzurunu ve gençliğin sağlıklı gelişimini koruyacak yasal düzenlemeleri yapması; gerekirse uluslararası örneklerden de yararlanarak önleyici ve koruyucu politikalar geliştirmesi önem arz etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İbn Haldun Üniversitesi tarafından 2025 yılında düzenlenen “Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı”, Türkiye’nin toplumsal yapısında merkezi bir konuma sahip olan aile kurumunun geleceğine ilişkin genç bireylerin algılarını, değerlendirmelerini ve çözüm odaklı önerilerini ortaya koymayı hedefleyen önemli bir akademik etkinlik olmuştur. Çalıştay, Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda şekillenen sosyal politikaların gençlik perspektifiyle yeniden düşünülmesini sağlayarak, yalnızca bir öğrenci inisiyatifi olmaktan çıkıp, gençliğin düşünsel emeğiyle şekillenen kapsamlı bir toplumsal farkındalık ve bilinç üretme zemini sunmuştur.

Çalıştay sürecinde elde edilen nitel veriler ışığında yapılan analizler, aileye atfedilen değerlerin yalnızca kültürel kodlardan ibaret olmadığını; aynı zamanda genç bireylerin kişisel deneyimleri, gözlemleri ve beklentileri doğrultusunda yeniden tanımlandığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, aileyi bir “güven ve aidiyet mekânı”, “etik değerlerin kuşaktan kuşağa aktarıldığı bir ortam” ve “toplumsal dengeyi sağlayan temel bir yapı taşı” olarak değerlendirmiştir. Bu doğrultuda, iletişim, empati, saygı, sadakat, anlayış, sevgi ve güven gibi değerler; çağdaş aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi adına vazgeçilmez unsurlar olarak öne çıkmıştır.

Ancak bu olumlu değerlendirmelere rağmen, çalıştay katılımcılarının dikkat çektiği en temel mesele, aile kurumunun çok yönlü tehditlerle karşı karşıya olduğudur. Özellikle dijitalleşme sonucu ortaya çıkan bireycilik, aile içi iletişimin zayıflaması, geleneksel rollerin belirsizleşmesi, psikolojik ve fiziksel şiddet, ekonomik baskılar, kültürel yozlaşma ve toplumsal değerlerin aşınması, aile kurumunu tehdit eden başlıca risk alanları olarak belirlenmiştir. Bu tehditlerin yalnızca bireysel düzeyde değil, toplumsal bağlamda da çözüm gerektiren sorunlar olduğu, katılımcıların geliştirdiği çözüm önerileriyle net biçimde anlaşılmaktadır.

Çalıştay sonuçları, gençlerin yalnızca sorun tespit etmekle kalmadığını; aynı zamanda bu sorunlara yönelik yapıcı ve uygulanabilir çözüm önerileri geliştirme konusunda ciddi bir düşünsel çaba içerisinde olduklarını ortaya koymuştur. Aileyi güçlendirmeye yönelik geliştirilen 60’tan fazla öneri, eğitimden hukuka, şehir planlamasından medya düzenlemelerine kadar çok geniş bir yelpazeyi

kapsamaktadır. Bu yönüyle çalıştay, gençliğin sosyal sorunlara ilişkin analitik ve çözüm odaklı düşünme kapasitesini gösteren önemli bir örnek teşkil etmektedir.

ÖNERİLER

1. Eğitim ve Bilinçlendirme Temelli Öneriler

- Aile içi iletişim, empati ve duygu yönetimi becerilerini geliştirmeye yönelik olarak üniversitelerde “Aile İçi İletişim” veya “Aile Psikolojisi” dersleri müfredata eklenmeli; ayrıca bu konularda seminer, atölye ve çalıştaylar düzenlenmelidir.
- Anaokulundan başlayarak lise düzeyine kadar “aile değerleri” temalı ders içerikleri oluşturulmalı; aile sevgisi, sorumluluk, paylaşma gibi değerler küçük yaşlardan itibaren çocuklara kazandırılmalıdır.
- Üniversitelerde evlilik öncesi eğitim ve rehberlik programları yaygınlaştırılmalı; bu eğitimlerde iletişim, problem çözme, sorumluluk paylaşımı gibi konulara odaklanılmalıdır.

2. Kurumsal ve Hukuki Düzenlemeler

- Aileyi ilgilendiren tüm kamu politikaları, stratejik planlara entegre edilmeli; “aile odaklı performans kriterleri” kamu kurumlarının hizmet hedefleri arasında yer almalıdır.
- Aile içi şiddetle mücadele, çocuk haklarının korunması ve ebeveynlik becerilerinin artırılması alanlarında yasal düzenlemeler güncellenmeli; bu alanlarda psikososyal destek mekanizmaları yaygınlaştırılmalıdır.
- Aile yapısını tehdit eden medya içeriklerine karşı RTÜK denetimleri artırılmalı; müstehcenlik, şiddet ve değer aşındırıcı temalara karşı caydırıcı yaptırımlar uygulanmalıdır.

3. Sosyal Katılım ve Kültürel Gelişim Odaklı Öneriler

- Belediyeler bünyesinde “Aile Meclisleri” kurulmalı; bu meclislerde aile bireylerinin yaş ve cinsiyet farklılıklarına göre temsiliyeti sağlanmalıdır.

- Ailelerin birlikte zaman geçirebileceği sosyal tesisler, kültürel etkinlik alanları ve sanatsal faaliyetler yaygınlaştırılmalı; bu alanlara “Aile Dostu” standartları getirilerek kalite ve güvenlik artırılmalıdır.

- Ailelerin aktif katılım sağlayabileceği toplumsal kampanyalar, değerler eğitimi projeleri, mahalle temelli etkinlikler ve sosyal sorumluluk faaliyetleri düzenlenmelidir.

4. Ekonomik ve Çalışma Hayatına İlişkin Öneriler

- Yeni evlenen çiftlere kira yardımı, ev kurma desteği ve evlilik teşvik bursları verilmelidir. Üniversite öğrencisi evli çiftlere özel burs programları yaygınlaştırılmalıdır.

- Kadınların doğum sonrası istihdam güvencesi sağlanmalı; çocuk bakım destekleri artırılarak annelerin hem aile hem iş yaşamında dengeli biçimde rol alması teşvik edilmelidir.

- Üç ve daha fazla çocuğa sahip ailelere özel vergi muafiyetleri, ulaşım indirimleri, sağlık hizmetlerinde öncelik ve araç alımında teşvikler uygulanmalıdır.

5. Psikolojik Destek ve Danışmanlık Hizmetleri

- Her aileye psikolojik danışmanlık erişimi sağlanmalı; “Aile Terapisti” uygulaması pilot bölgelerde başlatılarak yaygınlaştırılmalıdır.

- Psikolojik sağlık taramaları, aile içi şiddet, bağımlılık ve duygusal uzaklık gibi sorunların erken teşhisi ve müdahalesi için düzenli hale getirilmelidir.

- Aile danışmanlığı ve kriz yönetimi konularında dijital platformlar üzerinden erişilebilir rehberlik hizmetleri sunulmalıdır.

“Yüzyıla Değer Öğrenci Çalıştayı” raporu, yalnızca bir gençlik etkinliğinin çıktısı değil, aynı zamanda Türkiye’de aile kurumuna ilişkin gençliğin nasıl bir düşünsel donanıma sahip olduğunu gösteren önemli bir belge niteliğindedir. Genç bireylerin aile kurumuna yönelik derinlikli algıları, çözüm üretme potansiyelleri ve sosyal sorumluluk bilinci; kamu politikalarının oluşturulmasında dikkate alınması gereken değerli bir kaynaktır.

Çalıştayda dile getirilen görüş ve önerilerin ilgili kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları tarafından değerlendirilmesi, yalnızca aile kurumunun güçlendirilmesi açısından

değil, aynı zamanda gençliğin toplumsal yapıya aktif katılımının sağlanması açısından da hayati önemdedir. Bu bağlamda, çalıştayın çıktıları bir akademik raporun ötesinde; toplumsal sorumluluk ve sosyal politika üretimi açısından model teşkil eden bir gençlik katkısı olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. (2021). Sosyal yapının yeniden inşasında ailenin rolü. İstanbul: İnsan Yayınları.

Bauman, Z. (2003). Küreselleşme: Toplumsal sonuçları (A. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1966). The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge. Garden City, NY: Anchor Books.

Cumhurbaşkanlığı. (2024). 2025 Aile Yılı: Politika belgeleri ve stratejik hedefler. T.C. Cumhurbaşkanlığı Yayınları.

Giddens, A. (2019). Modernliğin sonuçları (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kara, S., & Yıldız, B. (2021). Gençlerin aile algısı ve sosyal değişim bağlamında değerlendirilmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 32(2), 45–62.

Kaya, A., & Erdem, R. (2020). Dijitalleşmenin aile yapısı üzerindeki etkisi: Sosyolojik bir analiz. Sosyoloji Dergisi, 39(1), 121–142.

Osborn, A.F. (1957). Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Problem-Solving, New York, Charles Scribner’s Sons.

Parsons, T. (1955). The American family: Its relations to personality and to the social structure. In T. Parsons & R. F. Bales (Eds.), Family, socialisation and interaction process (pp. 3–33). Glencoe, IL: Free Press.

TÜİK. (2023). Aile yapısı araştırması 2023 sonuçları. Türkiye İstatistik Kurumu. <https://www.tuik.gov.tr/>

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

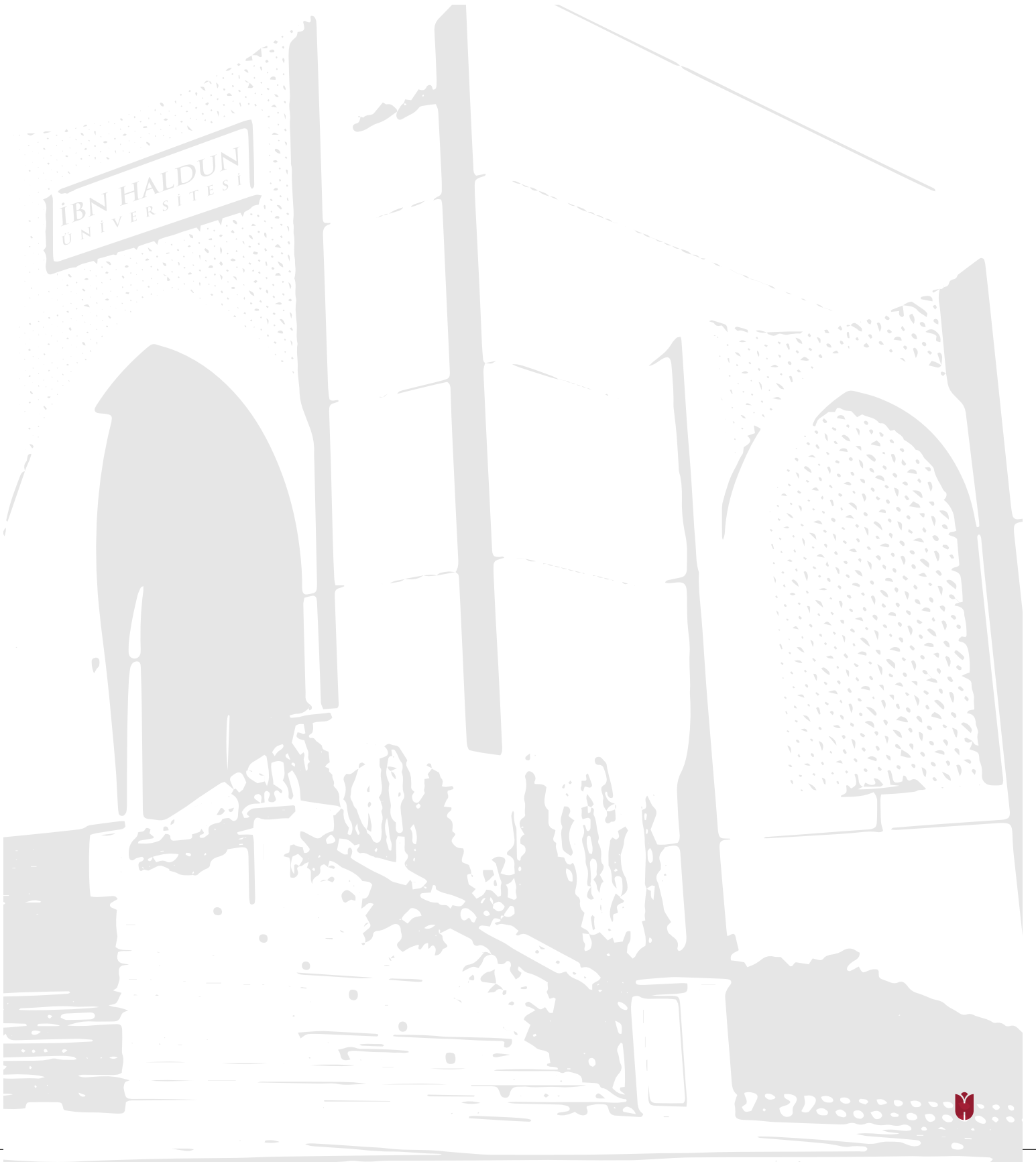
YÖK. (2023). Yükseköğretimde toplumsal katkı raporu. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı. <https://www.yok.gov.tr/>

Fikri Bağımsızlık
Intellectual Independence
الاستقلال الفكري

İBN HALDUN ÜNİVERSİTESİ
SANAT KÜLTÜR SPOR

 sks.ihu.edu.tr

 esks.ihu.edu.tr